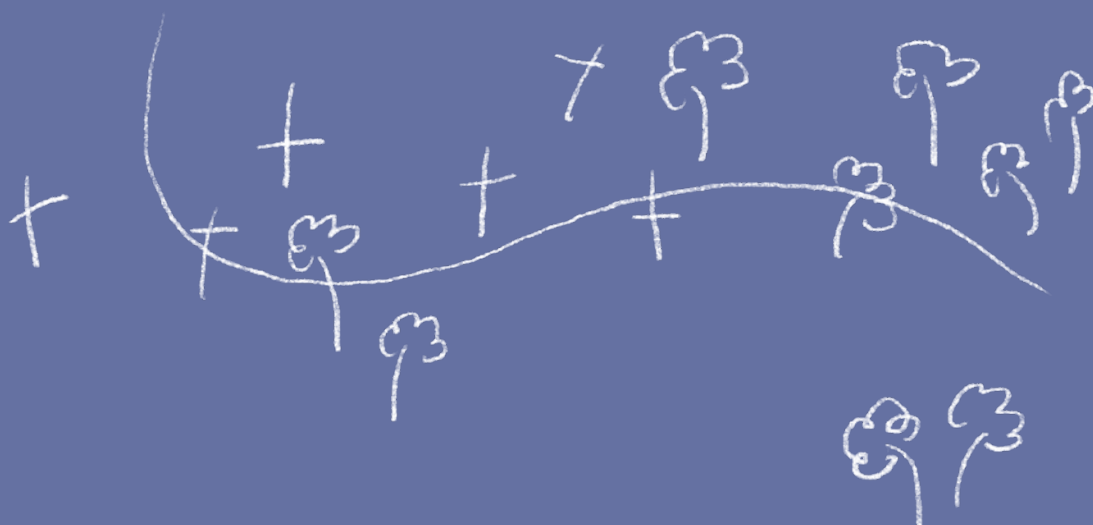

KONCEPCE HŘBITOVŮ MĚSTA TÁBOR

hřbitovy jako součást veřejného prostoru
a života města

Bc. Tereza Nováková

15120 Ústav krajinářské architektury
Fakulta architektury ČVUT
LS 2024/2025

Atelier Rehwaldt – Conception
DIPLOMOVÁ PRÁCE

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Tereza Nováková
AR 2024/2025, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) Koncepce hřbitovů města Tábor

(A1) Concept of cemeteries for the city of Tábór

JAZYK PRÁCE: český

Vedoucí práce:	Dipl. Ing. Till Rehwaldt	Ústav: 15120 / Ústav krajinářské architektury
-----------------------	--------------------------	--

Oponent práce:	Kateřina Čechová
-----------------------	------------------

Klíčová slova (česká):	Tábor, koncepce, hřbitovy, pohřbívání, pieta, veřejný prostor
----------------------------------	---

Anotace (česká):	Cílem projektu bylo na základě analýz a průzkumů navrhnout koncept hřbitovů pro město Tábor, především s důrazem na silnější zapojení hřbitovů do veřejného prostoru a života města. Práce zkoumá, jak podpořit pobytové funkce a každodenní využití a současně zachovat pietní charakter míst posledního odpočinku. Výsledkem je prostor, kde se mísí pohřební funkce s funkcemi parku.
------------------------------------	---

Anotace (anglická):	The goal of the project was to propose a concept of cemeteries for the city of Tábor based on research and analyses, primarily with an emphasis on developing a stronger connection of the cemeteries to the public space and life of the city. The work aims is exploring how to support the everyday use without compromising on the reverent character of these final resting places. The outcome is a space that combines the functions of a cemetery with the functions of a park.
----------------------------	--

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 25.5.2025 podpis autora-diplomanta

podpis autora-diplomanta

Wendell Pierce

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Zadání diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Tereza Nováková

datum narození: 12.9.1999

akademický rok / semestr: 2024/2025 letní semestr

studijní program: Krajinářská architektura

ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury

vedoucí diplomové práce: Dipl. Ing. Till Rehwaldt

téma diplomové práce: Koncepce hřbitovů města Tábor

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Cílem projektu je na základě analýz a průzkumů navrhnout koncept hřbitovů pro město Tábor, především s důrazem na silnější zapojení hřbitovů do veřejného prostoru a života města. Práce si dává za cíl prozkoumat, jak podpořit pobytové funkce a každodenní využití a současně zachovat pietní charakter míst posledního odpočinku.

Výsledkem projektu bude obecnější koncepce a následně rozpracování vybraného detailu.

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasné a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Výstavní plakáty v celkovém formátu 4xA1

Portfolio A4 analytické a návrhové části se všemi náležitostmi

Měřítka a detaily zpracování závěrečných výstupů budou během semestru konzultovány a dohodnuty a dohodnuty s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model vybrané části řešeného území, měřítko bude stanoveno po konzultaci s vedoucím diplomové práce.

12.2.2025 *Nové Hrobové*

Datum a podpis studenta

11.02.25
Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studiijním oddělením dne

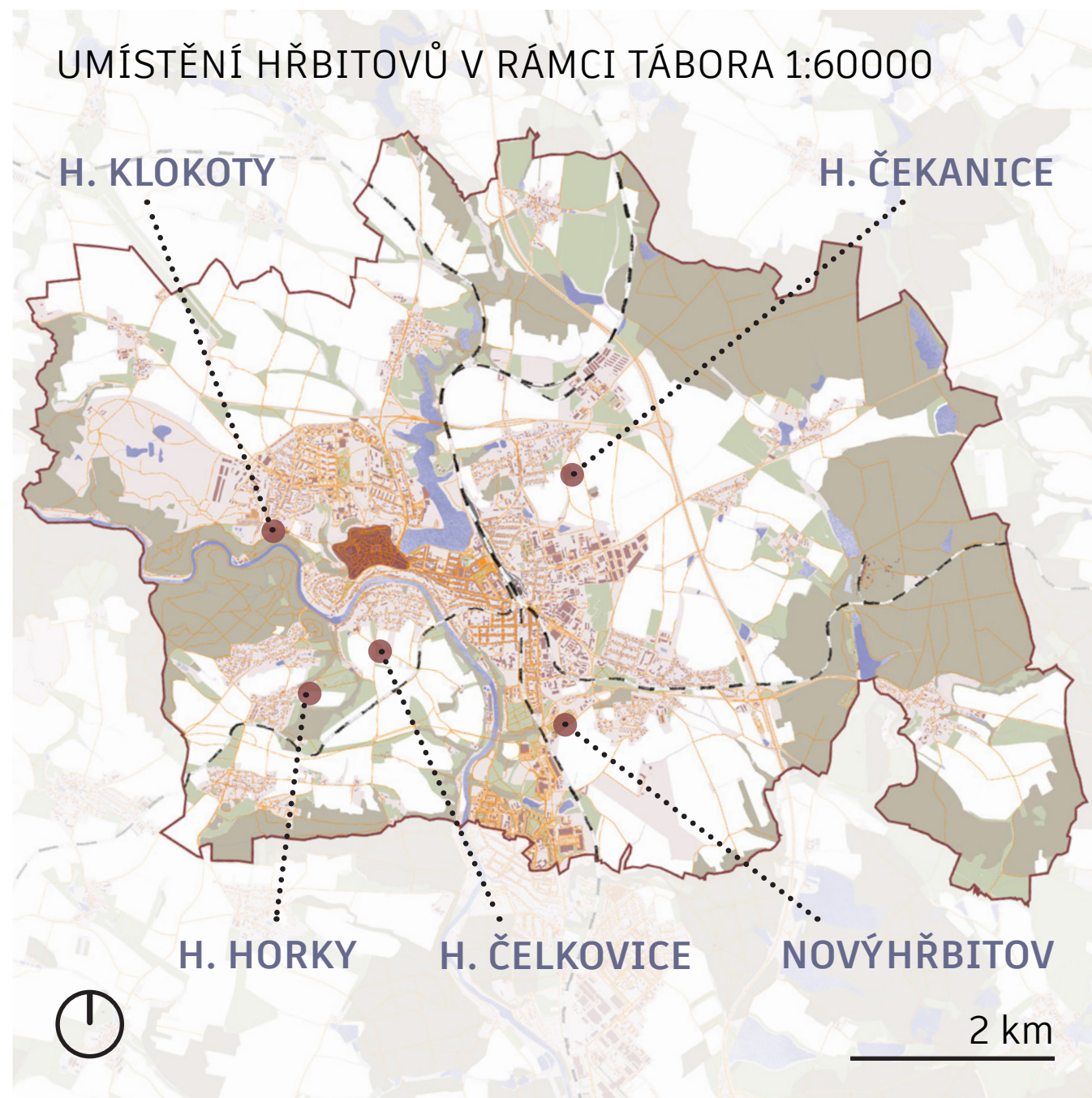
17.2.2015
#Luxa

13. 2. 1015

OBSAH

Shrnutí analýz a vize návrhu	
Kontext – hřbitovy Tábora i pohřebnictví obecně.....	10
Současný stav hřbitovů.....	11
Vize – hřbitovy jako veřejné prostranství města	12
Strategie – propojit, rozšířit, zobytnit	13
 Koncepční část: integrace hřbitovů Tábora do městské krajiny	
Propojení: integrace do městské krajiny – Principy a nástroje	16
Vymezení vybraných území v rámci Tábora	20
Hřbitov Čelkovice	22
Hřbitov Horky.....	26
Hřbitov Čekanice.....	30
Hřbitov Klokoty.....	34
Nový hřbitov.....	38
 Detail: rozšíření Nového hřbitova	
Vize: hřbitov jako místo pro živé	44
Koncept návrhu	45
Situace – rozšíření Nového hřbitova	46
Schémata k návrhu.....	48
Navržené funkce a prostory	50
Navržené typy pohřebišť a jejich materiály	52
Hlavní obřadní místo.....	56
Lesní pohřebiště	60
Pietní místo	62
Rezerva hřbitova	64
 Závěrem	
Závěr	68
Poděkování	69
Zdroje.....	70

Shrnutí analýz a vize návrhu

zaniklá historická cesta u čelkovického hřbitova

nevhodně zvolené materiály a forma oplocení

nevhodně zvolená vegetace opticky zmenšuje pohřební kapli v Čekanicích

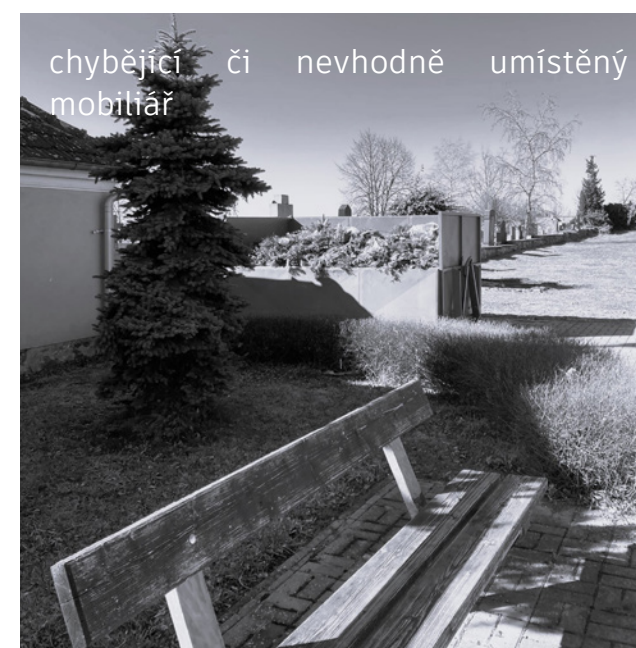

nedůstojná vybavenost

KONTEXT – HŘBITOVY TÁBORA I POHŘEBNICTVÍ OBECNĚ

V Táboře se v současnosti nachází, krom dvou zaniklých, pět aktivních hřbitovů. Zvláštností těchto hřbitovů je, že byly téměř všechny, s výjimkou Klokotského hřbitova, založeny přibližně ve stejnou dobu, a to po zrušení do té doby centrálního svatojakubského hřbitova za hradbami města (dnešní Park Pod Kotnovem) v roce 1921. Tyto okolnosti vzniku jsou příčinou občas podivného umístění, které bylo zvoleno především na základě dostupnosti vhodných pozemků, nikoliv dle vhodnosti charakteru místa. V dnešní době se místní hřbitovy začínají potýkat s nutností rozšíření kvůli rostoucímu nedostatku hrobových míst.^{[1][2]}

Narůstající trend moderních způsobů pohřbívání a obřadů (obecně více spjatých s přírodou) i snížená návštěvnost klasických hřbitovů s křesťanským kontextem, související s mizejícím vztahem k víře v české společnosti, dávají podnět k zamyšlení se nad tím, jak by asi tak mohl vypadat a jaké funkce by mohl nabízet hřbitov moderní doby, aby byl atraktivní pro současnou společnost.

chybějící či nevhodně umístěný mobiliář

SOUČASNÝ STAV HŘBITOVŮ

V současnosti můžeme na hřbitovech obecně spatřit několik problémů:

- zaniklé či neadekvátní napojení na okolní zástavbu,
- nedostatek mobiliáře a další vybavenosti pro pobyt,
- nedostatek hrobových míst a malá nabídka alternativních způsobů pohřbívání,
- nevhodně zvolená vegetace či materiály oplocení a cest vzhledem k duchovní hodnotě a charakteru hřbitovů.

*podrobné analýzy byly zpracovány v DS

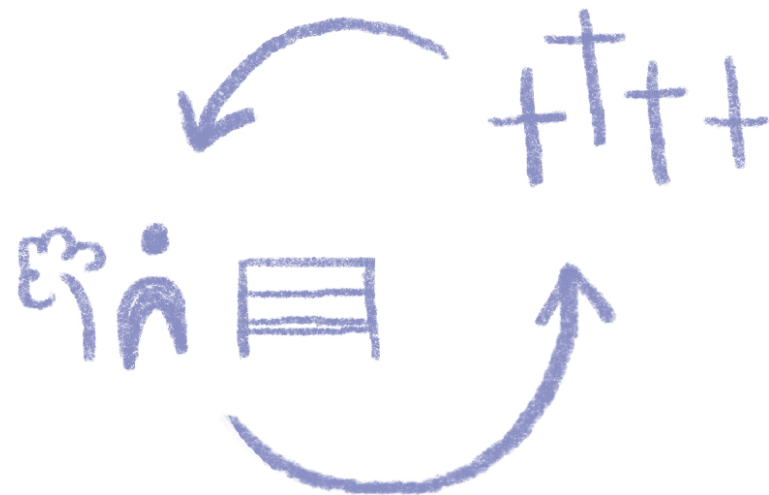
VIZE: HŘBITOV JAKO VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ MĚSTA

Cílem návrhu je vytvořit prostor, jehož primární funkcí je sice pohřbívání, zároveň bude však sloužit i jako veřejný prostor města s pietním charakterem.

Bude místem setkávání, ať už s rodinnou historií a vlastní identitou, nebo s místní komunitou. Místem truchlení a vzpomínání, ale i místem pro sdílení a radost. Místem pro mrtvé i živé zároveň.

Za zapojením hřbitovů do každodenního života města je zároveň snaha konfrontovat tabu kolem hřbitovů a smrti obecně. Vytvořit prostor, kde se lidé mohou scházet a o tomto tématu otevřeně mluvit a sdílet své zkušenosti a pocity je jedním z hlavních cílů této práce.

Výsledkem bude tedy prostor, kde se prolínají funkce hřbitova s funkcemi parku.

STRATEGIE: PROPOJIT, ROZŠÍŘIT, ZOBYTNIT

• PROPOJIT

→ propojení hřbitovů v první řadě se svým okolím tak, aby měli šanci fungovat jako veřejný prostor a staly se cílem vycházek

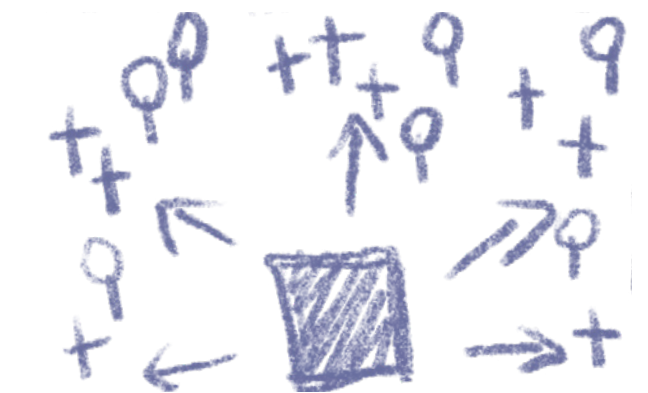
→ propojení s místní identitou – pomocí volby místních materiálů, ochrany charakteru krajiny, průhledů...

→ propojení s komunitou – nabídnutím prostoru pro setkávání

• ROZŠÍŘIT

→ rozvolnit stávající strukturu a nabídnout více možností pohřbívání a pobytové funkce tak, aby si každý mohl zvolit, co je mu příjemné

• ZOBYTNIT

→ nabídnout pobytové plochy, vybavit mobiliárem, zútulnit pomocí vegetace a vhodně zvolené formy oplocení a zachovat lidské měřítko tak, aby zde bylo příjemné pobývat

Koncepční část:
integrace hřbitovů Táboru do
městské krajiny

PROPOJENÍ: integrace do městské krajiny

PROČ?

Základním předpokladem kvality a funkčnosti prostoru je jeho začlenění do infrastruktury krajiny, její přírodní i člověkem vytvořené složky.

V současné době je okolí hřbitovů nepříliš funkční – je tedy potřeba obnovit zaniklé vazby a nabídnout důvod, proč se tu zastavit, ať už ve spojitosti se smrtí blízkého člověka, či jen tak, společně se způsobem, jak se sem dostat, a to především pěšky a neúmyslně, náhodně, jako součást odpolední procházky.

JAK?

Na základě průzkumu byla v okolí všech pěti stávajících hřbitovů vymezena oblast, mající přímý vliv na kvalitu propojení místa s okolím, ve které byly navrženy úpravy s cílem dosáhnout stanovených principů:

- **prostupnost krajiny,**
- **obytnost krajiny,**
- **ekologická stabilita krajiny,**
- **kulturní krajina.**

Zároveň s tím bylo posouzeno i případné rozšíření hřbitova, s důrazem na pobytové kvality jeho okolí.

PRINCIPIY A NÁSTROJE

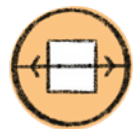
PROSTUPNOST KRAJINY

→ zahuštění cestní sítě v krajině, především pěších tras, s cílem zvýšení prostupnosti jak pro lidi – především pěší, běžce a cyklisty – , tak i pro faunu a flóru, včetně míst překonání bariér v krajině

- **obnovená / navržená cesta***
propojení více (centra zástavby – hřbitov) i méně významných bodů za účelem zvýšení možností volby trasy, navržené na základě zaniklé cestní sítě i aktuální potřeby;

podél vzniklých cest budou zároveň vyhrazeny travnaté pásy, které přispějí k zahuštění sítě zelené infrastruktury

- **vstupy do území**
navržení vstupů do uzavřeného území tak, aby bylo průchozí (ve stanovené otevírací době) a mohlo být součástí pěší trasy

- **přechod přes bariéru**
navržení místa přechodu přes železniční trať či přes silnici

OBYTNOST KRAJINY

→ vytvoření míst ke krátkodobému i dlouhodobému zastavení a komunitním aktivitám, za účelem podpory pobytu v krajině a identifikace se svým okolím i komunitou

- **posezení**
podél významných cest, především u rozcestí, křížků a jiných významných bodů v krajině či s výhledem na ně

- **park – předprostor hřbitova**
místo setkávání a odpočinku v blízkosti hřbitova, sloužící jako veřejný prostor pro obci i jako prostor využitelný pro aktivity, které doprovázejí pohřební obřad – hostiny, konverzace, hudební doprovod atd.

- **park – rezerva hřbitova**
místo se stejným charakterem a funkcí jako předchozí prostor, vyhrazený ale k budoucímu využití jako rozšíření stávajícího hřbitova, většinou s více „přírodním“ charakterem

EKOLOGICKÁ STABILITA KRAJINY

→ navržení základních opatření, která přispějí k ekologické rovnováze krajiny – návrat k přirozenému vodnímu režimu, snížení vodní a větrné eroze půdy, zlepšení mikroklimatu, zvýšení biodiverzity a propojení přírodních celků navzájem

- **meze / remízky****
slouží především k zamezení vodní a větrné eroze a jako útočiště pro drobné živočichy, dělí příliš velká pole na menší celky, čímž zároveň zvyšuje prostupnost pro drobnou faunu, floru i člověka (podél mezí často přirozeně vzniká i pěšina), umísťuje se podél vrstevnice (v tomto směru blokuje směr eroze);

vhodné dřeviny:
keřové patro: hloh, brslen, líska, trnka, ptačí zob, zimolez, šípek;
střední patro: Javor babyka, jeřáb ptačí; stromové patro: třešeň ptačí, habr obecný atd.

- **zasakovací pásy / plochy*****
zatrávněný pás / plocha sloužící především k vytvoření zasakovací plochy v podmáčených půdách, umísťuje se do údolnice (ve které se přirozeně drží voda);

díky pestré druhové skladbě zvyšuje biodiverzitu a zároveň zvyšuje prostupnost krajiny pro faunu, floru i člověka

KULTURNÍ KRAJINA

→ zdůraznění významných bodů v krajině (křížků, sakrálních staveb, městských center, přírodních útvarů) utvářejících její charakter – pomocí vhodně umístěné vegetace, výhledů, průhledů atd.

• stromořadí****

vegetační prvek doprovázející cesty, které spojují významné body (např. sousední obce), podpora orientace v krajině, vhodné dřeviny: jabloň domácí, hrušeň obecná, slivoň švestka, třešeň ptačí, jeřáb ptačí, javor babyka

• pár stromů

vegetační prvek upozorňující na významný bod v krajině – křížek, kapličku, pomník či památník; podpora orientace v krajině

• revitalizace / návrh aleje

vegetační prvek spojující významné, tradičně sakrální stavby (poutní kostel, kaple) či právě hřbitov s příslušnou obcí, upozorňuje na duchovní význam místa a podporuje orientaci v krajině;

vhodné dřeviny: lípa, jírovec maďal

• průhled skrze plot

zásah, který má za cíl především „zlidštění“ prostoru a jeho vizuální propojení s okolím, má odstranit pocit nepřístupnosti a exkluzivnosti místa

• pohled na významný bod

ochrana pohledu na významný bod v krajině – městské centrum, sakrální stavbu – a tím podpora charakteru krajiny

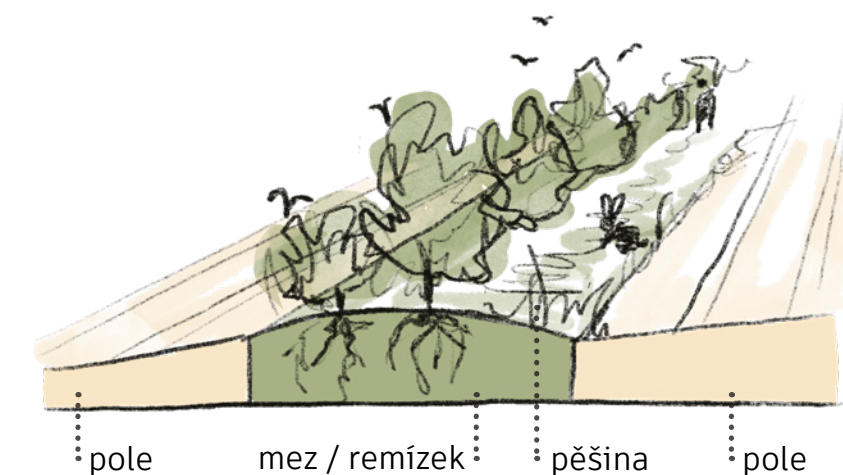
• vizuální clona

zamezení průhledu od prostoru s pietním charakterem (sakrální stavby, hřbitov) k prostoru narušujícímu tento charakter (stavba technické infrastruktury) pomocí vegetační clony

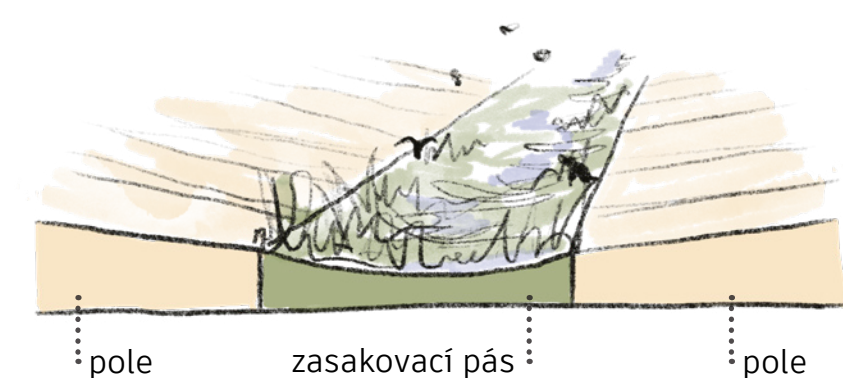
*obnovená / navržená cesta

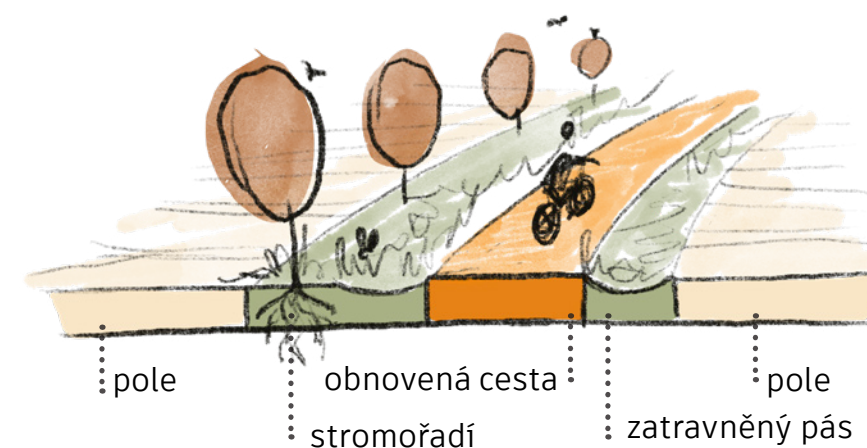
**meze / remízky

***zasakovací pásy / plochy

**** stromořadí

VYMEZENÍ VYBRANÝCH ÚZEMÍ V RÁMCI TÁBORA

ŠIRŠÍ VZTAHY 1:30000

HŘBITOV KLOKOTY

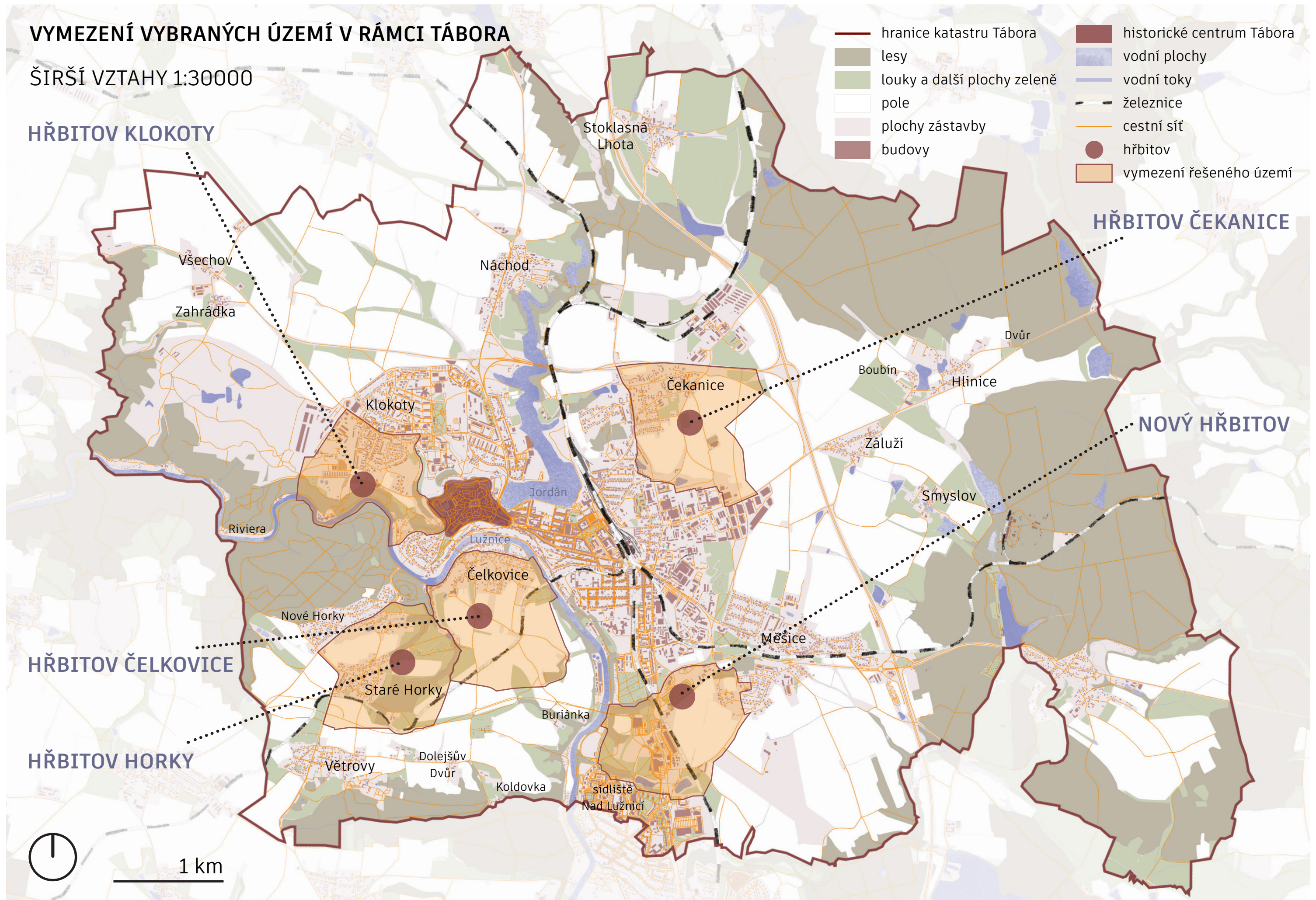
HŘBITOV ČELKOVICE

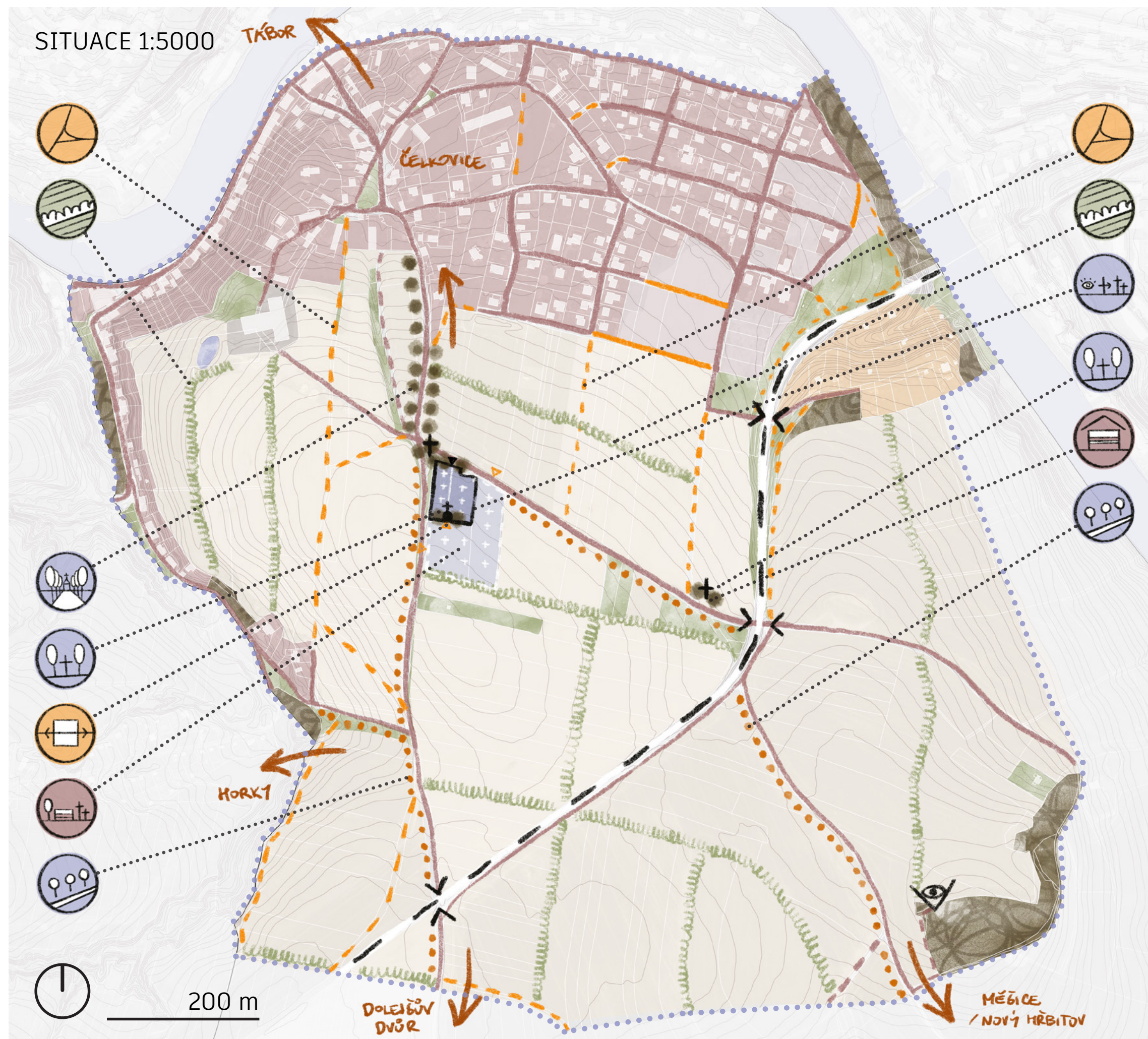
HŘBITOV HORKY

HŘBITOV ČEKANICE

NOVÝ HŘBITOV

- hranice katastru Tábora
- lesy
- louky a další plochy zeleně
- pole
- plochy zástavby
- budovy
- historické centrum Tábora
- vodní plochy
- vodní toky
- železnice
- cestní síť
- hřbitov
- vymezení řešeného území

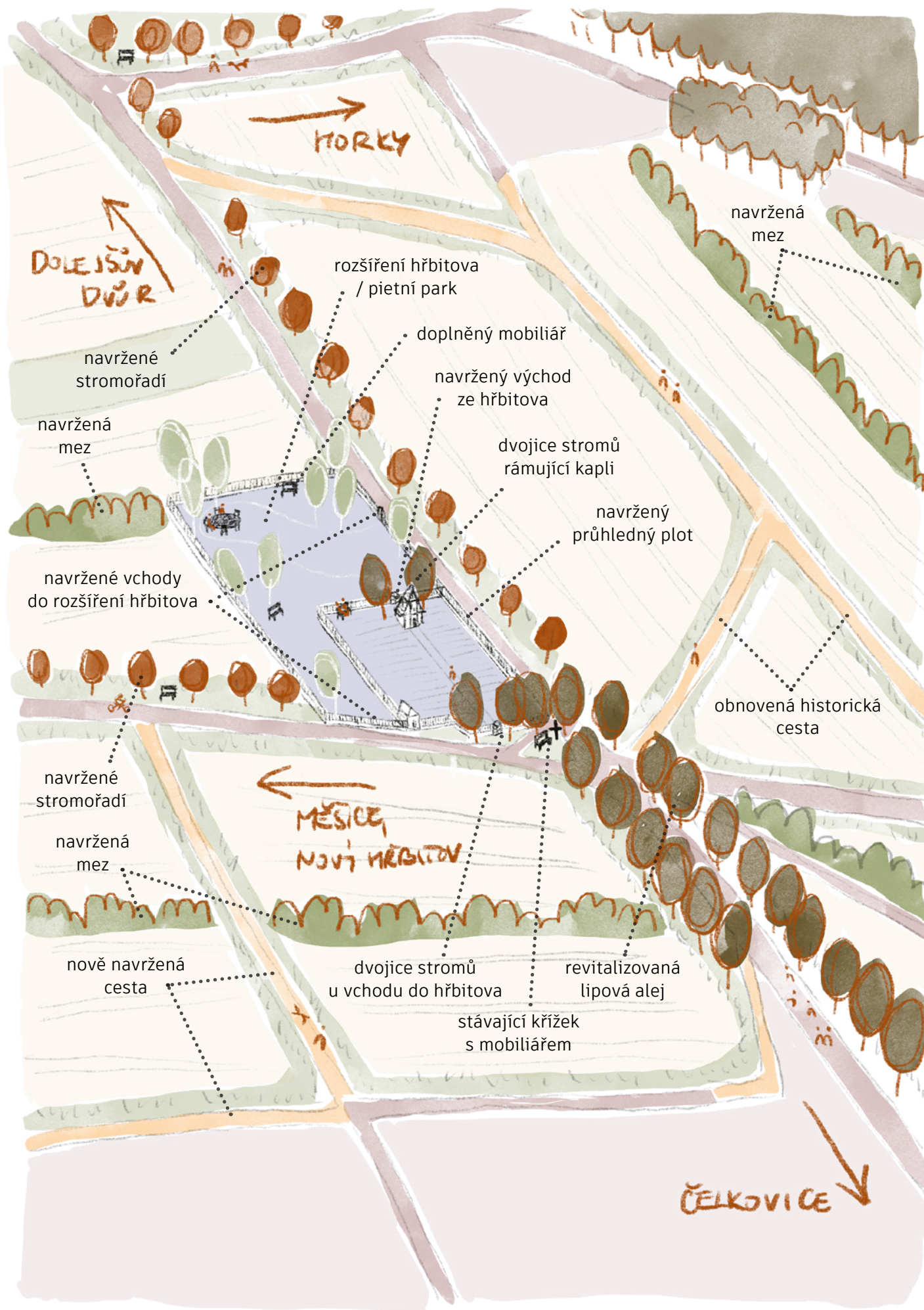

HŘBITOV ČELKOVICE

- hranice řešeného území
- linie katastru nemovitostí
- vrstevnice po 1 m
- plochy obytné zástavby
- plochy zástavby plánované (dle ÚP)
- zahrádkářské kolonie
- plochy průmyslu a tech. infr.
- pole
- louky a další plochy zeleně
- lesy
- vodní plochy
- vodní toky
- hřbitov existující
- ▶ vstup existující
- budovy
- železnice
- cesty pojízdné
- cesty pěší
- > < přechod bariéry
- ✚ křížky
- ✚ kaple
- 👁️ rozhledna

NÁVRH:

- budoucí rozšíření hřbitova
- ▶ nově navržený vstup
- cesty pojízdné navržené
- - - cesty pěší navržené
- stromořadí navržené
- pár stromů navržený
- alej revitalizovaná
- meze a remízky navržené

HŘBITOV ČELKOVICE

• propojení:

čelkovický hřbitov je poměrně dobře propojen s příslušnou obcí i s okolními obcemi, tyto cesty budou však doplněny o stromořadí, upozorňující na význam jejich směru a podél hlavní přístupové cesty bude revitalizována existující lipová alej (prokácení náletů, doplnění výsadby);

dále jsou obnoveny některé historické pěší cesty či navrženy nové na místech, kde vzniká potřeba propojení, a založeny nové meze, dělicí pole na menší části a zároveň propojující další prvky zeleně;

nedaleký křížek bude označen dvěma stromy, zdůrazňujícími jeho význam jako orientačního bodu v krajině, doplněn bude i o mobiliář;

současný hřbitov bude nově průchozí i z jižní strany

• rozšíření:

stávající plocha hřbitova bude rozšířena o prostor vymezený v situaci, charakter nového rozšíření bude především rozvolněný, přírodní hřbitov (s rozptylovou i vsypovou loučkou a kolumbárii), v případě potřeby dalšími hrobovými místy;

prostor bude přístupný skrze nový východ z jižní strany současného hřbitova, pak i samostatně ze severní a západní strany

• zobytnění:

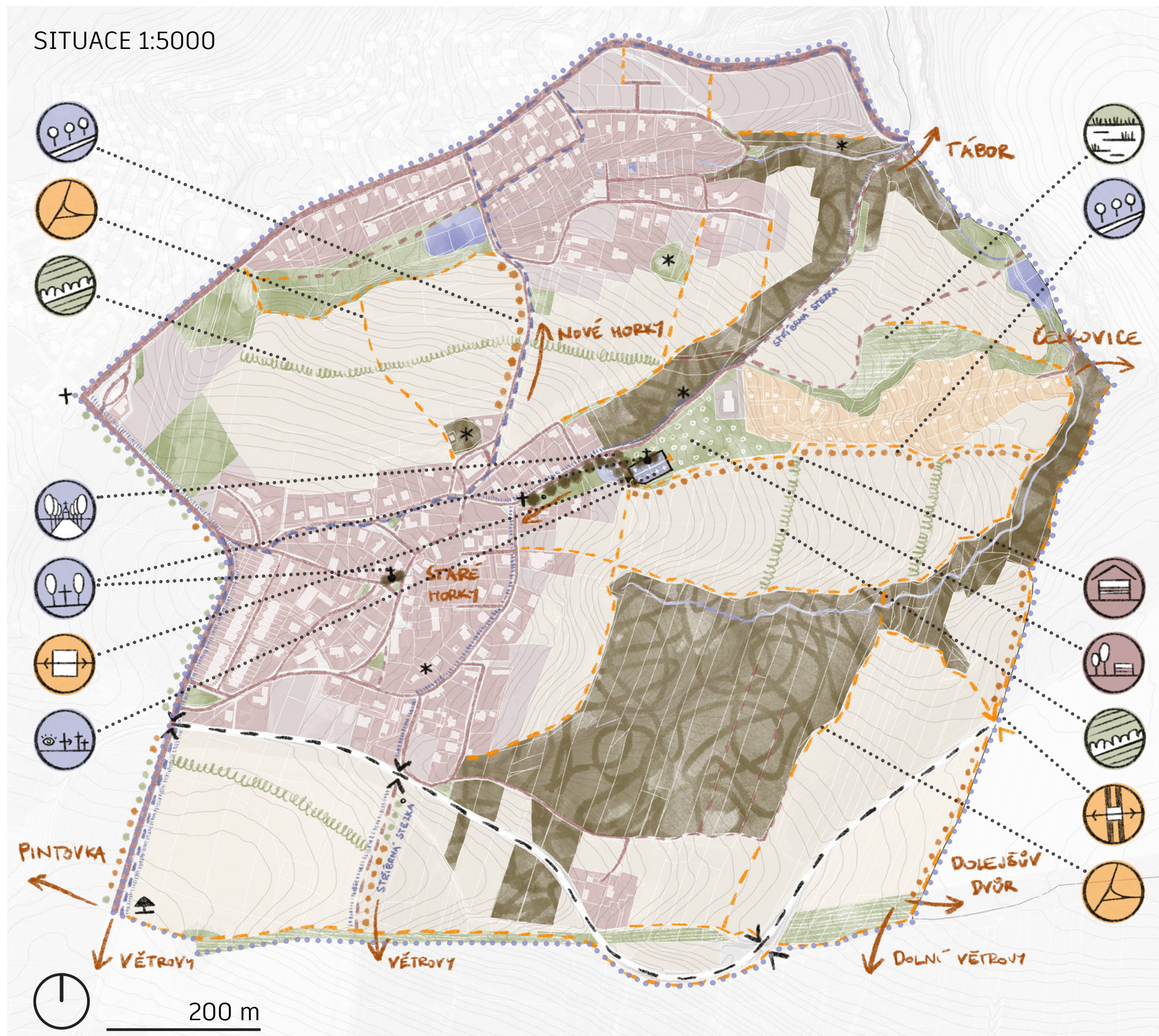
budoucí rozšíření hřbitova bude, do doby, než nastane potřeba ho využít, sloužit jako pietní park – bude osázeno vegetací a vybaveno mobiliářem, a nebude oploceno (vymezení proběhne pouze použitím vegetace);

v aktivní části hřbitova bude doplněn mobiliář, do budoucna proběhne výměna pevného oplocení z betonových tvárnic

za průhledný kovový plot s kamennou podezdívkou a předláždění hlavní cesty kamenem z místního lomu; vegetace okolo hřbitovní kaple bude nahrazena dvěma stromy, upozorňujícími na její význam;

bude chráněn výhled na Tábor

SITUACE 1:5000

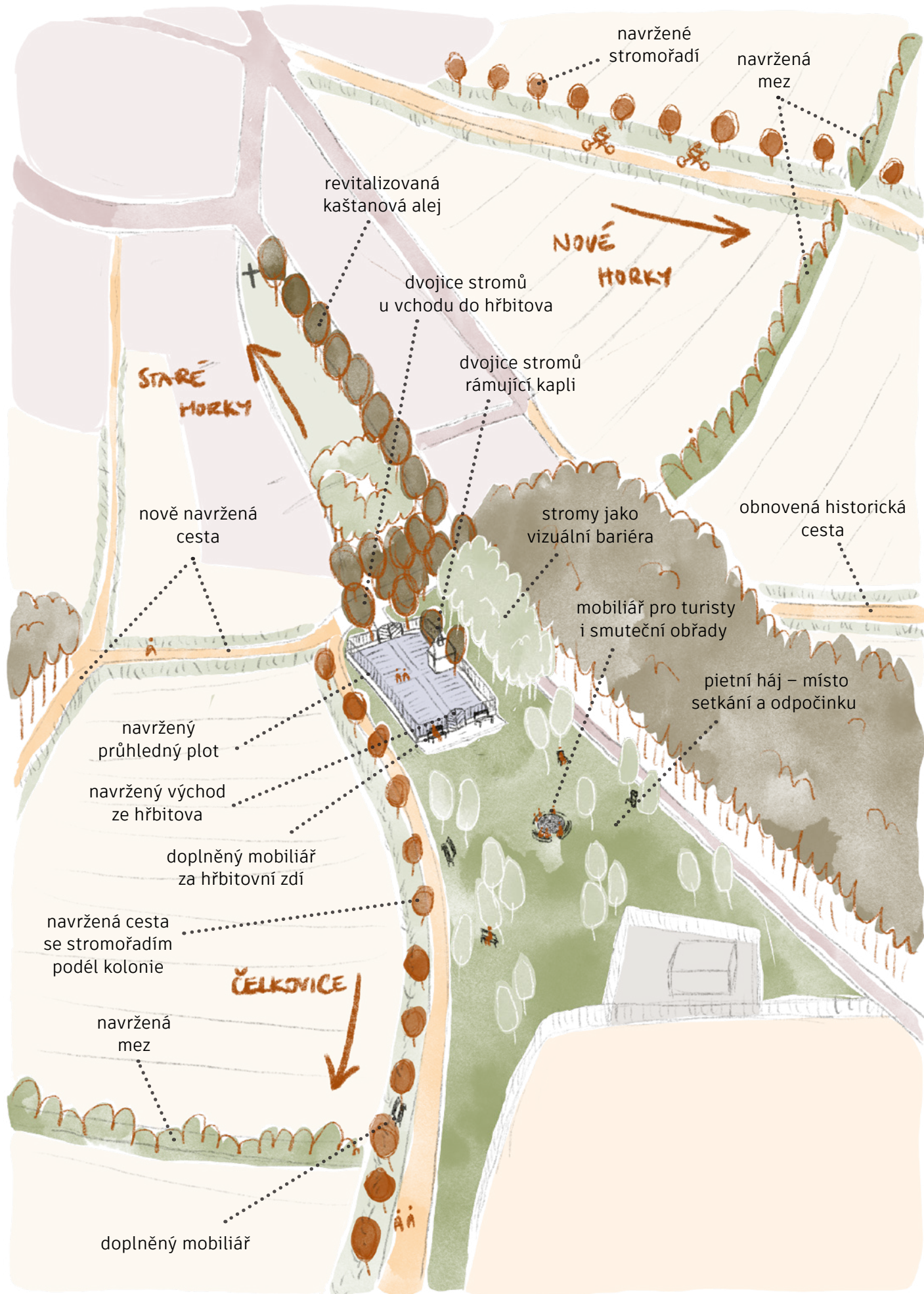

HŘBITOV HORKY

- hranice řešeného území
- linie katastru nemovitostí
- vrstevnice po 1 m
- plochy obytné zástavby
- plochy zástavby plánované (dle ÚP)
- zahrádkářské kolonie
- plochy průmyslu a tech. infr.
- pole
- louky a další plochy zeleně
- lesy
- vodní plochy
- vodní toky
- hřbitov existující
- ▶ vstup existující
- budovy
- železnice
- cesty pojízdné
- cesty pěší
- cyklostezky/cyklotrasy
- turistické trasy
- stromořadí
- > < přechod bariéry
- přístřešek
- památník
- * pozůstatky důlní činnosti
- † křížek
- ⦿ kaple

NÁVRH:

- ▶ nově navržený vstup
- park u hřbitova navržený
- mokřadní plocha / pás navržený
- cesty pojízdné navržené
- cesty pěší navržené
- > < přechod bariéry navržený
- stromořadí navržené
- pár stromů navržený
- alej revitalizovaná
- meze a remízky navržené

HŘBITOV HORKY

• propojení:

hřbitov v Horkách je dobře propojen s příslušnou obcí, kvůli oplocené zahrádkářské kolonii však zanikla historická spojnice ve směru k Čelkovicím – podél hranice kolonie povede cesta nová, osázená stromořadím a doplněná mobiliářem;

dále bude obnovena cesta k Dolním Větrovům (také se stromořadím), od Dolejšova dvoru směrem na Pintovku a drobné polní cesty spojující lesy se zástavbou;

stromořadí bude doplněno také na cestě k Novým Horkám, podél Stříbrné stezky od Starých Horek k Větrovům, a podél silnice vedoucí paralelně;

na cestě k Dolním větrovům je navržen nový železniční přechod;

podél hlavní přístupové cesty od Horek ke hřbitovu bude revitalizována existující kaštanová alej (prokácení náletů, doplnění výsadby);

založeny jsou nové meze, dělicí pole na menší části a zároveň propojující další prvky zeleně včetně navržené mokřadní louky / zasakovací plochy (na historicky dlouhodobě podmačené půdě) pod zahrádkářskou kolonií;

kaple ve Starých Horkách i hřbitovní kaple budou označeny dvěma stromy, zdůrazňujícími jejich význam, budou doplněny o mobiliář;

hřbitov bude nově průchozí i z východní strany

• rozšíření:

stávající plocha hřbitova nebude rozšířena, pobytový prostor bude vzhledem k malé velikosti hřbitova realizován za jeho hranicemi

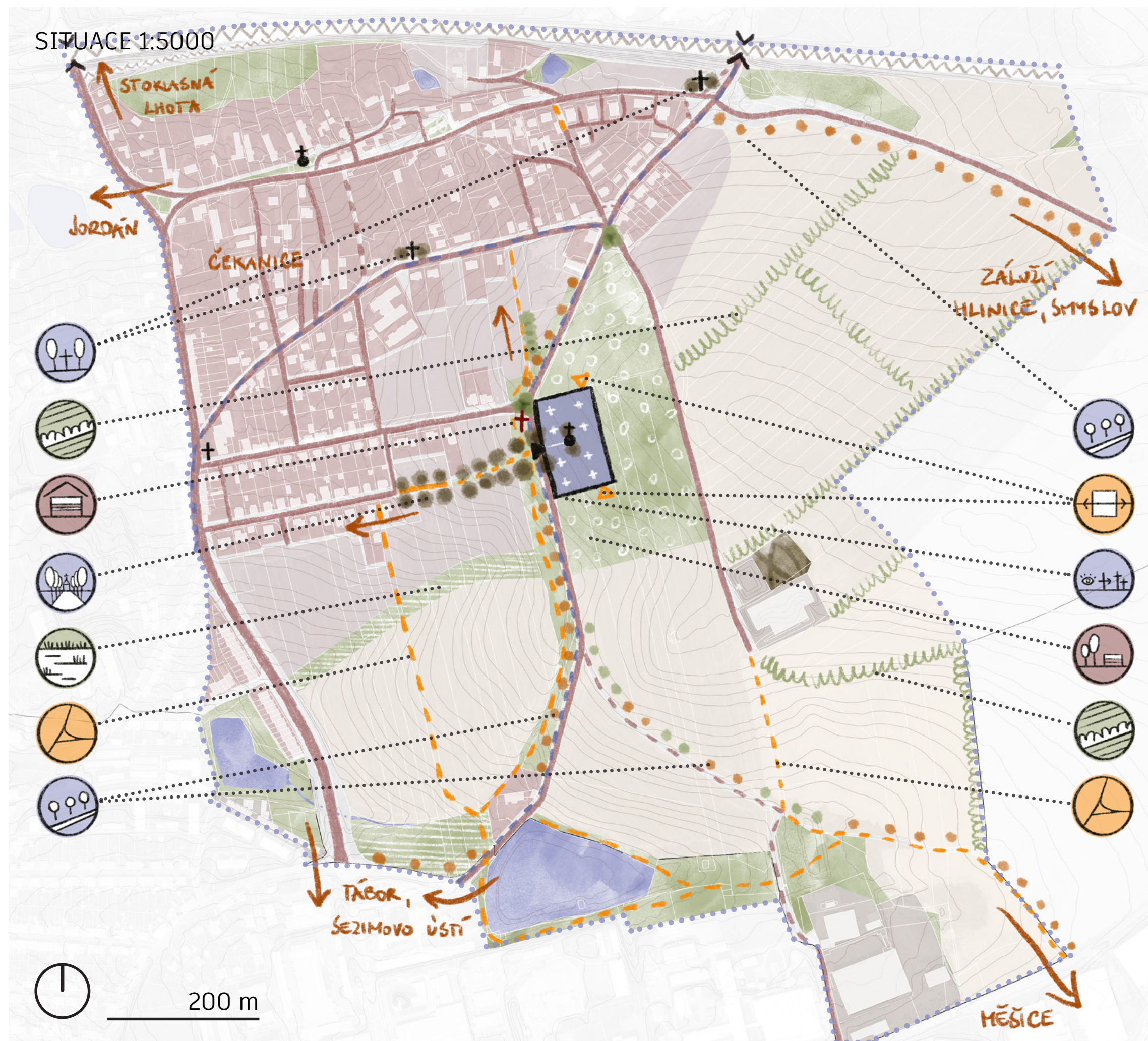
• zobytnění:

pod plochou hřbitova bude realizován pietní háj – jakýsi veřejný prostor sloužící k zastavení kolemjdoucích, setkávání místních i k využití pro potřeby pohřebního obřadu: bude osázen rozvolněnou vegetací a vybaven mobiliářem, včetně stolu, využitelného například ke skromným smutečním hostinám;

mobiliář bude doplněn především za hřbitovní zdí u nového východu (východní strana) ze hřbitova, do budoucna proběhne výměna pevného oplocení z betonových tvárnic za průhledný kovový plot umístěný na současnou kamennou podezdívku a předláždění hlavní cesty kamenem z místního lomu;

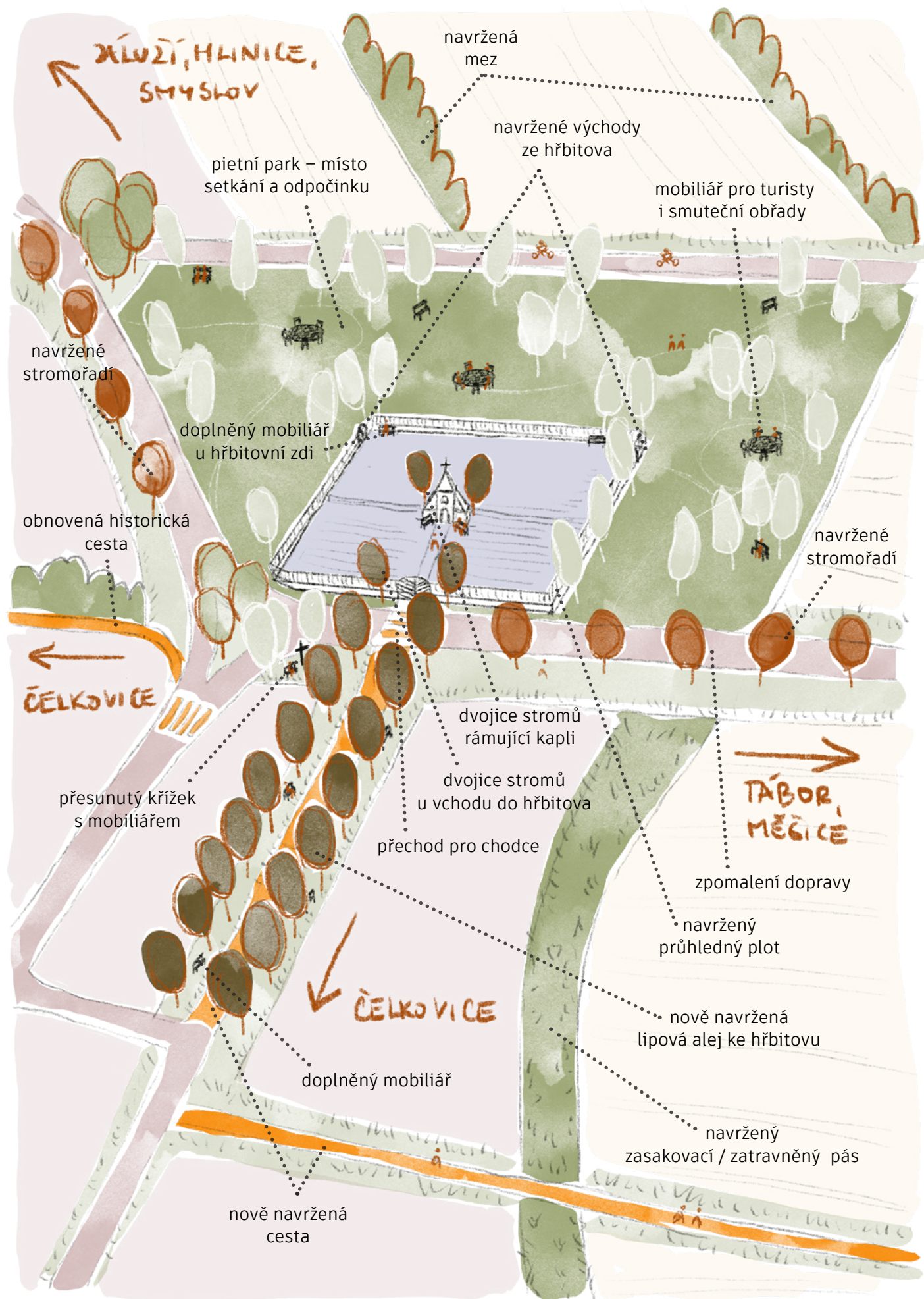
okolo hřbitovní kaple budou umístěny dva stromy upozorňující na její význam, plocha za zády kostela za hřbitovní zdí (severní strana) bude hustě osázena stromy, aby z cesty nebylo vidět na záda kostela;

bude chráněn výhled na Tábor

HŘBITOV ČEKANICE

- hranice řešeného území
 - linie katastru nemovitostí
 - vrstevnice po 1 m
 - plochy obytné zástavby
 - plochy zástavby plánované (dle ÚP)
 - zahrádkářské kolonie
 - plochy průmyslu a tech. infr.
 - pole
 - louky a další plochy zeleně
 - lesy
 - vodní plochy
 - vodní toky
 - hřbitov existující
 - ▶ vstup existující
 - budovy
 - významná silnice – bariéra v krajině
 - cesty pojízdné
 - cesty pěší
 - cyklostezky/cyklotrasy
 - ... stromořadí
 - > < přechod bariéry
 - + křížek
 - ⦿ kaple
- NÁVRH:
- ▶ nově navržený vstup
 - park u hřbitova navržený
 - mokřadní plocha / pás navržený
 - cesty pojízdné navržené
 - cesty pěší navržené
 - ... stromořadí navržené
 - pár stromů navržený
 - alej revitalizovaná
 - meze a remízky navržené
 - + křížek přesunutý

HŘBITOV ČEKANICE

• propojení:

čekanický hřbitov je velmi dobře dostupný motorovou dopravou, pěší přístup je už však méně pohodlný – bude navržena nová cesta na ose kaple a stávajícího vchodu do hřbitova, která bude osázena lipovou alejí, zdůrazňující přístup od zástavby Čekanice ke hřbitovu, cesta bude pojízdná pouze pro přístup k pozemkům nepřístupných z jiných směrů, závěrečný úsek bude výhradně pěší;

rušná silnice bude v úseku kolem hřbitova zklidněna na rychlost 30 km/h a na ose nové aleje bude realizován přechod pro chodce;

cesta podél historické trasy směrem do Záluží, Hlinice a Smyslova bude osázena stromořadím, stejně tak i cesta směrem na Měšice i Tábor a Sezimovo Ústí;

obnovena bude historická cesta na Měšice vedle současných průmyslových ploch, obnovené či navržené jsou další drobné pěší propojky;

založeny jsou nové meze, dělicí pole na menší části a zároveň propojující další prvky zeleně včetně navrženého mokřadního / zasakovacího pásu pod hřbitovem a mokřadní louky / zasakovací plochy u rybníka (na historicky dlouhodobě podmáčené půdě);

nedaleké křížky i hřbitovní kaple budou označeny dvěma stromy, zdůrazňujícími jejich význam jako orientačního bodu v krajině, budou doplněny o mobiliář;

křížek, nacházející se v současné době v zeleném trojúhelníku uprostřed křížení cest u hřbitova, bude přesunut na lépe přístupnou plochu vedle nově navržené aleje a osázen dvěma stromy;

hřbitov bude nově průchozí i ze severní a jižní strany

• rozšíření:

stávající plocha hřbitova nebude rozšířena, pobytový prostor bude realizován kolem něj

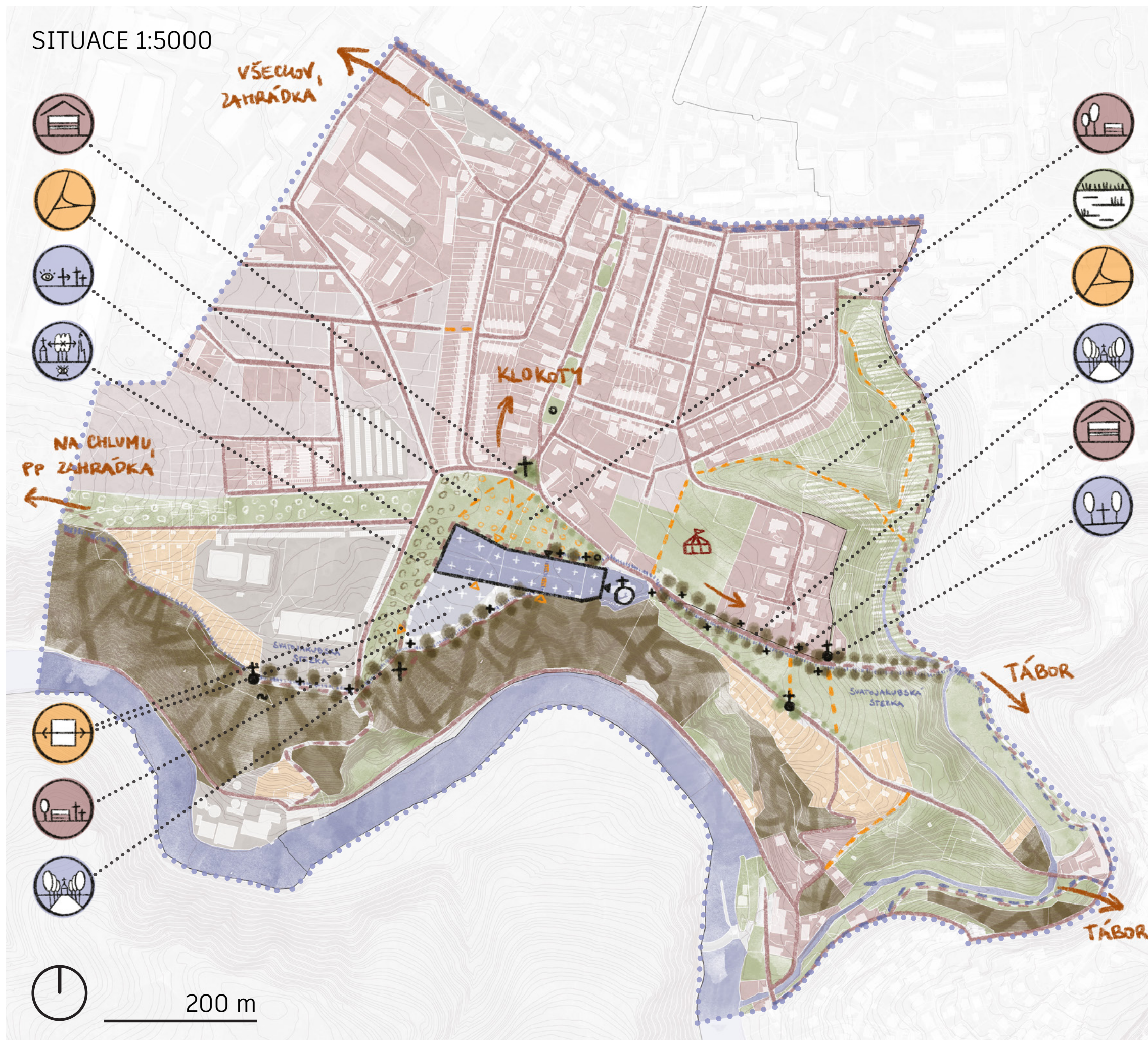
• zobytnění:

kolem hřbitova bude realizován park s pietním charakterem – veřejný prostor sloužící, vzhledem k rozrůstající se obytné zástavbě, především k setkávání místních, ale i zastavení kolemjdoucích a k využití pro potřeby pohřebního obřadu: bude osázen rozvolněnou vegetací a vybaven mobiliářem, včetně stolů, využitelných například ke skromným smutečním hostinám;

na hřbitově bude doplněn mobiliář, především u hřbitovní zdi u nových východů (severní a jižní strana) ze hřbitova, do budoucna proběhne výměna pevného oplocení z betonových tvárnic za průhledný kovový plot s kamennou podezdívkou a předlážení hlavní cesty kamenem z místního lomu;

okolo hřbitovní kaple budou umístěny dva stromy upozorňující na její význam; bude chráněn výhled na Tábor

SITUACE 1:5000

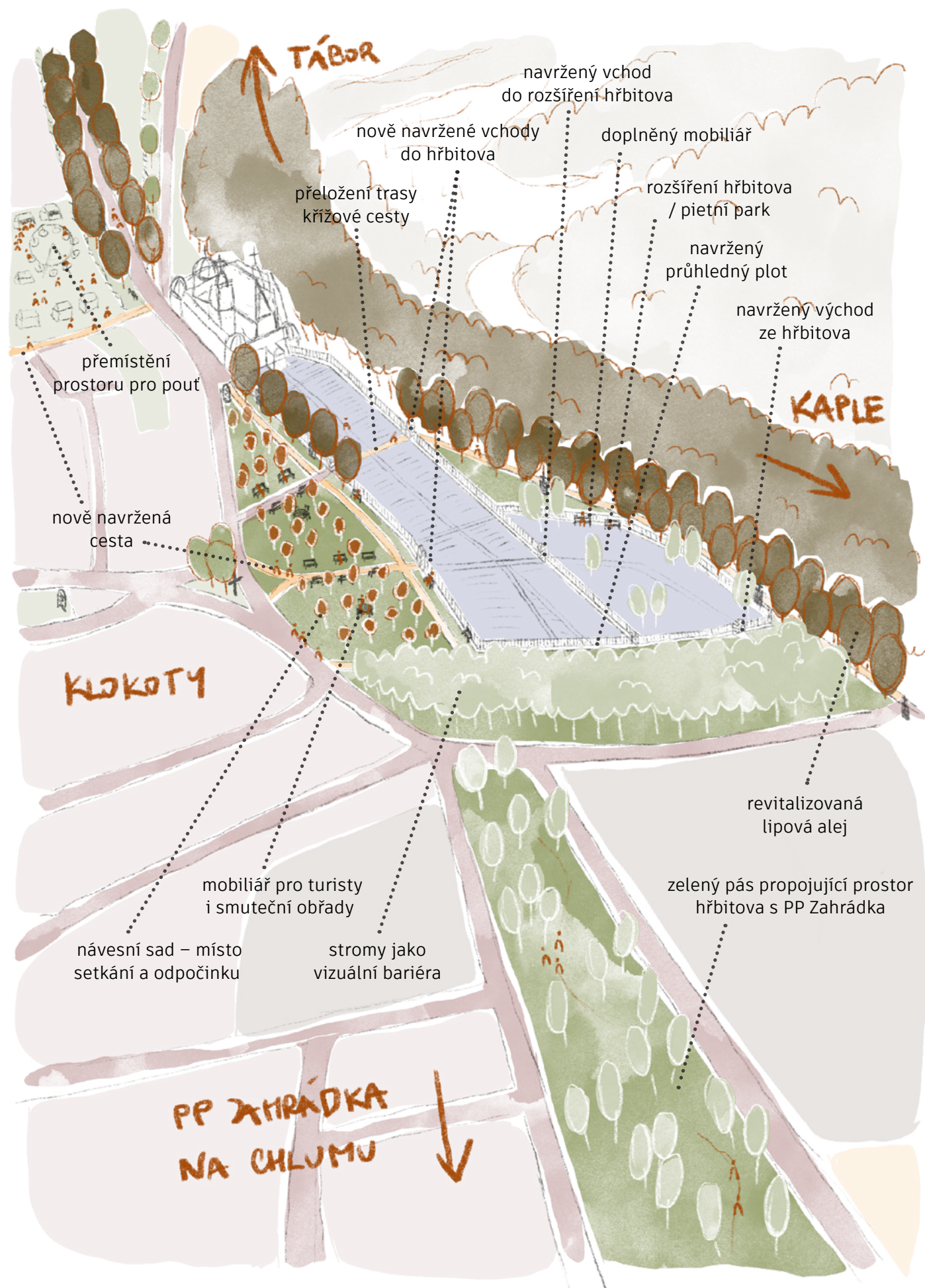

HŘBITOV KLOKOTY

- hranice řešeného území
- linie katastru nemovitostí
- vrstevnice po 1 m
- plochy obytné zástavby
- plochy zástavby plánované (dle ÚP)
- zahrádkářské kolonie
- plochy průmyslu a tech. infr.
- pole
- louky a další plochy zeleně
- lesy
- vodní plochy
- vodní toky
- hřbitov existující
- ▶ vstup existující
- budovy
- cesty pojízdné
- - - cesty pěší
- - - cyklostezky/cyklotrasy
- turistické trasy
- stromořadí
- památník
- pramen
- ⊕ poutní kostel
- ⊕ zastavení křížové cesty
- ⊕ křížek
- ⊕ kaple

NÁVRH:

- budoucí rozšíření hřbitova
- ▶ nově navržený vstup
- park u hřbitova navržený
- sady u hřbitova navržené
- zalesněná plocha navržená
- mokřadní plocha / pás navržený
- cesty pojízdné navržené
- - - cesty pěší navržené
- pár stromů navržený
- alej revitalizovaná
- prostor pro pouť přesunutý

HŘBITOV KLOKOTY

• propojení:

cestní síť kolem hřbitova u klokotského poutního kostela a kláštera je poměrně zachovalá – doplněno bude pouze pár pěších propojek;

existující lipová alej podél křížové cesty vedoucí od centra Tábora ke klášteru a v současnosti kolem hřbitovní zdi (která původní trasu křížové cesty přerušila) dál až ke kapli Panny Marie Klokotské povede nově skrze prostor hřbitova,

alej bude revitalizována (prokácení náletů, doplnění výsadby) a doplněna o mobiliář;

kaple sv. Jana Nepomuckého na východním konci křížové cesty bude označena dvěma stromy, zdůrazňujícími její význam, doplněn bude i mobiliář;

současný hřbitov bude nově průchozí podél přeložené trasy křížové cesty skrze hřbitov (přidán byl východ na jižní straně) a další vchod ze severní strany hřbitova;

založeny budou nové mokřadní louky / zasakovací plochy na východě vymezeného území (na historicky dlouhodobě podmáčené půdě);

pás současných garážových stání, vedoucí od západní strany hřbitova dál bude nahrazen zeleným pásem propojující prostor kolem hřbitova s dalšími prvky zeleně až k oblasti PP Zahrádka,

ze západní strany hřbitova bude navíc vysazena skupina stromů sloužící jako vizuální bariéra mezi hřbitovem a stavbami technické infrastruktury;

• rozšíření:

stávající plocha hřbitova bude rozšířena o prostor vymezený v situaci, charakter nového rozšíření bude především rozvolněný, přírodní hřbitov (s rozptylovou i vsypovou loučkou a kolumbárii), v případě

potřeby dalšími hrobovými místy;

prostor bude přístupný skrze nový východ z jižní strany současného hřbitova, pak i samostatně ze západní strany

• zobytnění:

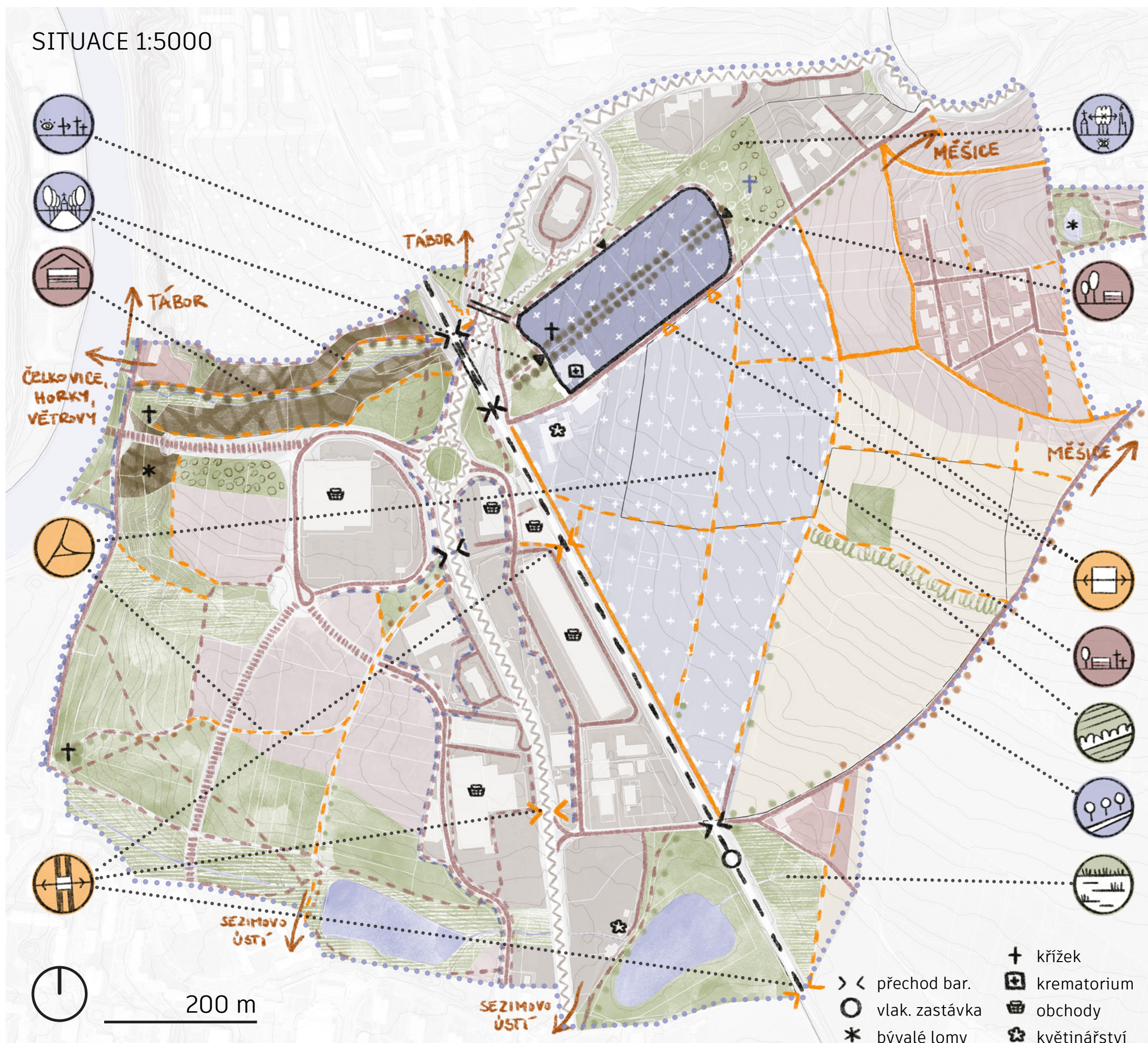
budoucí rozšíření hřbitova bude, do doby, než nastane potřeba ho využít, sloužit jako pietní park – bude osázeno vegetací a vybaveno mobiliářem, a nebude oploceno (vymezení proběhne pouze použitím vegetace);

v aktivní části hřbitova bude doplněn mobiliář, do budoucna proběhne výměna pevného oplocení z betonových tvárnic za průhledný kovový plot s kamennou podezdívkou a předláždění hlavní cesty kamenem z místního lomu;

na prostranstvím před hřbitovem bude založen návesní sad, odkazující na místní klášterní historii, vybaven bude mobiliářem, včetně stolů, využitelných například i ke skromným smutečním hostinám;

pouť, která se do teď v tomto prostoru odehrávala, bude přesunuta na louku severovýchodně od kláštera

SITUACE 1:5000

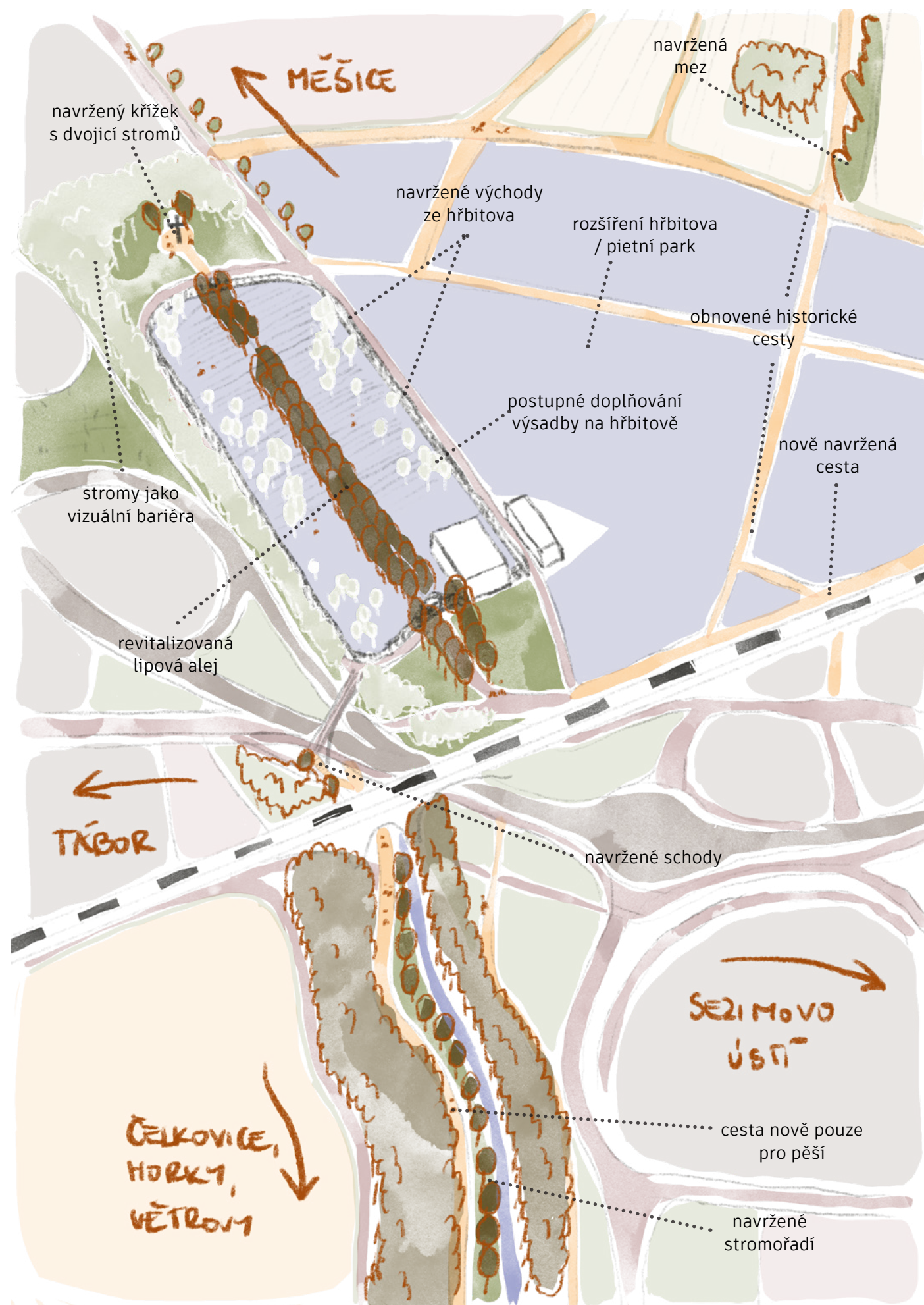
NOVÝ HŘBITOV

- hranice řešeného území
- linie katastru nemovitostí
- vrstevnice po 1 m
- plochy obytné zástavby
- plochy zástavby plánované (dle ÚP)
- zahrádkářské kolonie
- plochy průmyslu a tech. infr.
- pole
- louky a další plochy zeleně
- lesy
- vodní plochy
- vodní toky
- hřbitov existující
- ▶ vstup existující
- budovy
- železnice
- významná silnice – bariéra v krajině
- most
- silnice plánovaná (dle ÚP)
- cesty pojízdné
- cesty pěší
- cyklostezky/cyklotrasy
- stromořadí

NÁVRH:

- budoucí rozšíření hřbitova
- ▶ nově navržený vstup
- park u hřbitova navržený
- zalesněná plocha navržená
- mokřadní plocha / pás navržený
- cesty pojízdné navržené
- cesty pěší navržené
- ▶ < přechod bariéry navržený
- stromořadí navržené
- alej revitalizovaná
- schodiště navržené
- křížek navržený

- ⋈ křížek
- ⊕ krematorium
- ⊞ obchody
- ⊛ květinářství
- > < přechod bar.
- vlak. zastávka
- * bývalé lomy

NOVÝ HŘBITOV

• propojení:

cestní síť kolem Nového hřbitova je výrazně ovlivněna stavbami dopravní infrastruktury (železnice a křižovatka silnic II. třídy), které vytvářejí bariéru v krajině pro chodce – jsou tedy navržena nová místa přechodu přes obě tyto bariéry;

dále jsou obnoveny některé historické cesty, obzvlášť v oblasti na jih od hřbitova, cestách do Sezimova Ústí budou pro zlepšení orientace doplněna stromořadí;

navržen je nový úsek silnice od hřbitova jižně podél železnice k železničnímu přejezdu kvůli obsluze rozšíření hřbitova;

cesta od hřbitova k Čelkovicím, Horkám a Větrovům bude v úseku od Lužnice k železnici nově pouze pro pěší (motorová doprava bude svedena na plánovanou silnici v tomto směru), prostor mezi cestou a potokem bude prokácen a prosvětlen a v tomto pásu bude podél cesty vysazeno stromořadí označující cestu ke hřbitovu, doplněno bude o mobiliář,

za železničním mostem bude tato trasa napojena na pěší most schodištěm;

existující lipová alej bude revitalizována (prokácení náletů, doplnění výsadby) a doplněna o mobiliář, na její ose bude za východními hranicemi hřbitova umístěn křížek s dvojicí stromů;

východně a severně od hřbitova bude navíc vysazena skupina stromů sloužící jako vizuální bariéra mezi hřbitovem a stavbami dopravní infrastruktury a komerce;

hřbitov bude nově průchozí i z jižní strany;

založeny budou nové meze i mokřadní louky / zasakovací plochy, především u rybníků na jižní straně vymezeného území (na historicky dlouhodobě podmáčené půdě);

• rozšíření:

stávající hřbitov bude rozšířen o nový prostor vymezený v situaci (viz Detail: rozšíření Nového hřbitova), nové rozšíření bude mít charakter lesoparku a nabídne jak pohřební prostory, a to především pro moderní způsoby pohřbívání, tak i prostor pro rekreaci;

• zobytnění:

aktivní část hřbitova bude doplněna o mobiliář, do budoucna proběhne výměna pevného oplocení z betonových tvárníc za průhledný kovový plot s kamennou podezdívkou a předláždění hlavní cesty kamenem z místního lomu;

současné parkoviště na východní straně bude zrušeno a kapacita parkování bude realizována v prostoru rozšíření hřbitova;

hřbitov bude postupně doplňován výsadbou za účelem zútulnění rozsáhlého prostoru, doplněn bude i o mobiliář;

oblast na konci lipové aleje s nově umístěným křížkem bude taktéž vybavena mobiliářem;

rozšíření hřbitova bude mít mimo jiné rekreační funkci a venkovní obřadní prostor (viz Detail: rozšíření Nového hřbitova)

Detail:
rozšíření Nového hřbitova

VIZE: HŘBITOV JAKO MÍSTO PRO ŽIVÉ

V současnosti návštěvnost hřbitovů v Česku klesá a počet pohřbů s obřadem taktéž – zájem o hřbitovy tak, jak je známe dnes, klesá. Nabízí se tedy položit si otázku, jak by nově vznikající hřbitovy měly vypadat a jaké funkce by, krom té pohřební, měli nabízet?

Na základě rozhovorů, průzkumů, návštěv mnoha hřbitovů a ve výsledku především vlastního subjektivního pocitu jsem dospěla k závěru, že hřbitov by měl být především místem pro živé – prostorem, kde se propojíme se svou komunitou, historií a identitou i přírodou kolem nás. Bude místem, které nám pomůže překonat těžké chvíle, ale i nabídne prostor k tichému rozjímání či vzpomínání a bude tak kontrastem k příliš rychlé době 21. století.

Prostor pro rozšíření Nového hřbitova se k tomuto účelu přímo nabízí – rostoucí zástavba v okolí, nedaleké sídliště Nad Lužnicí i rozsáhlost dopravní infrastruktury a množství komerčních staveb tvoří potenciální potřebu rekreační plochy, kterou by v budoucnosti mohl nabízet právě Nový hřbitov.

PRINCIPIY – PROPOJENÍ S:

- KOMUNITOU

- PŘÍRODOU

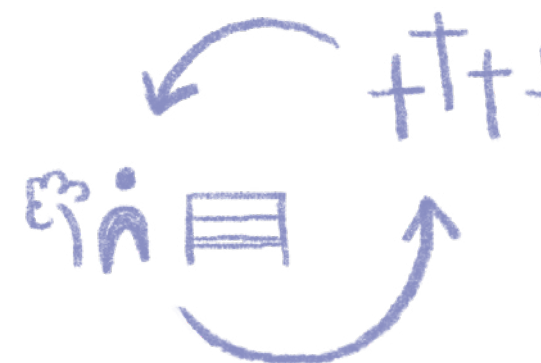
- IDENTITOU

KONCEPT NÁVRHU

FUNKČNÍ KONCEPT:

PARK PIETNÍHO CHARAKTERU

→ PŘECHÁZENÍ FUNKCÍ PARK – HŘBITOV:

rozšíření Nového hřbitova bude kromě pohřební funkce nabízet i rekreační a komunitní využití;

prostor bude koncipován tak, aby mohly být rekreační plochy dle potřeby postupně zabírány pro pohřební úkony a naopak a aby rekreační využití nerušilo pietní charakter pohřebiště

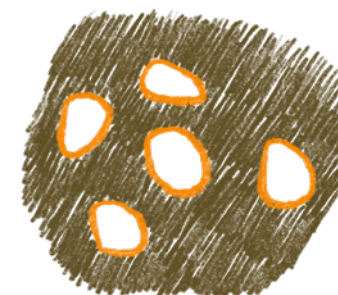
KONCEPT DESIGNU:

MĚKKÉ TVARY
– organické
oblé tvary
→ neformálnost,
sdílení

STEZKA PO
ZASTAVENÍCH
– inspirace
táborskou
krajinou bohatou
na prvky drobné
architektury

„POKOJE“
OBKLOPENÉ
ZELENÍ
– pocit
bezpečí, objetí,
piety

OSY
– od hlavního
pohřebiště
k novému
hlavnímu vstupu
a k těžišti
starého hřbitova

POSTUPNÉ
ZAPLŇOVÁNÍ
– dle potřeby
pro hřbitov,
nevyužité
prostory zatím
slouží jako park

DVA REŽIMY
– rekreační
stezka neruší
pietu, lze z ní
lze odbočit
k pohřebišti
s pietním
charakterem

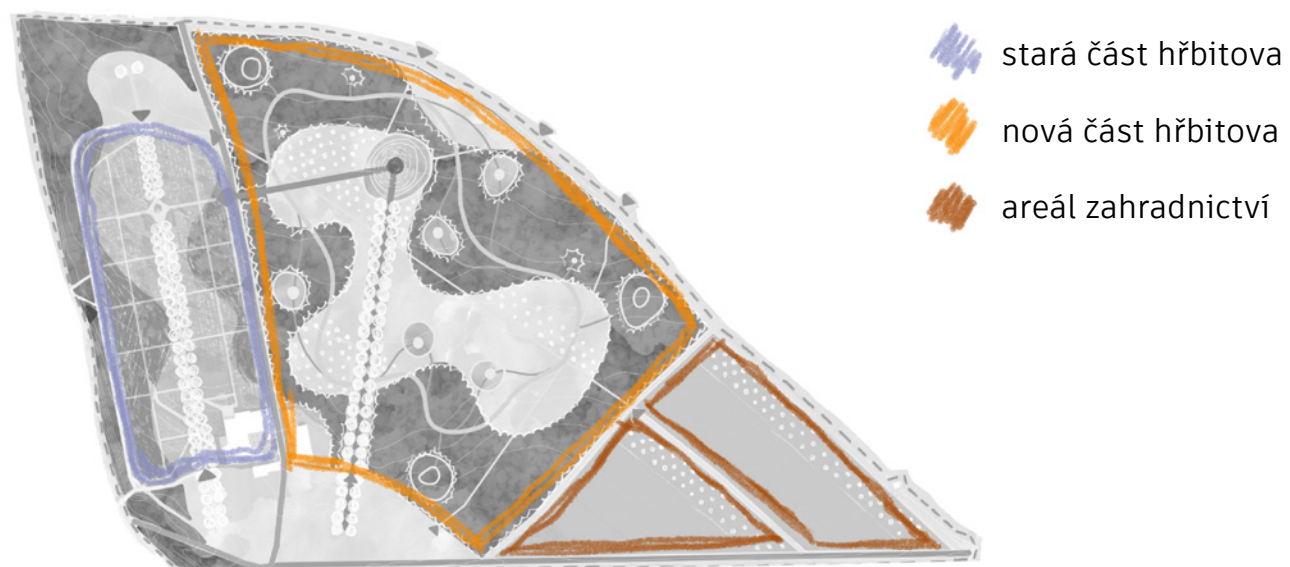
SITUACE – ROZŠÍŘENÍ NOVÉHO HŘBITOVA 1:2500

SCHÉMATA K NÁVRHU

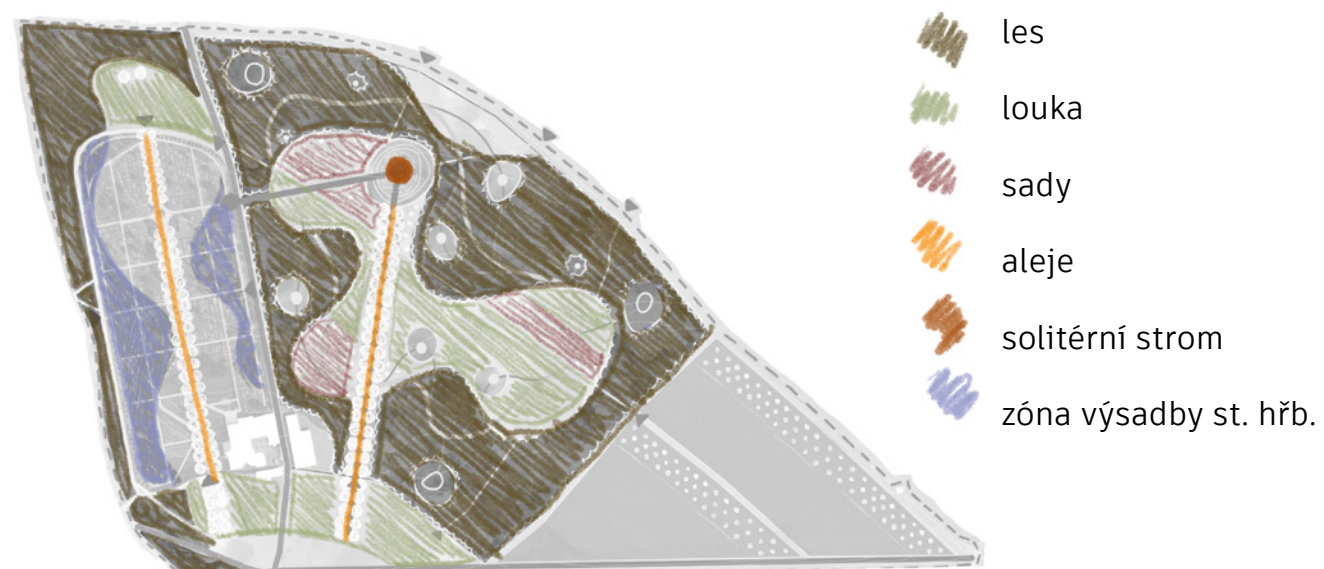
ZÓNY NÁVRHU

→ oblast je rozdělena na tři samostatné celky – zónu staré části hřbitova, nově části hřbitova areál zahradnictví

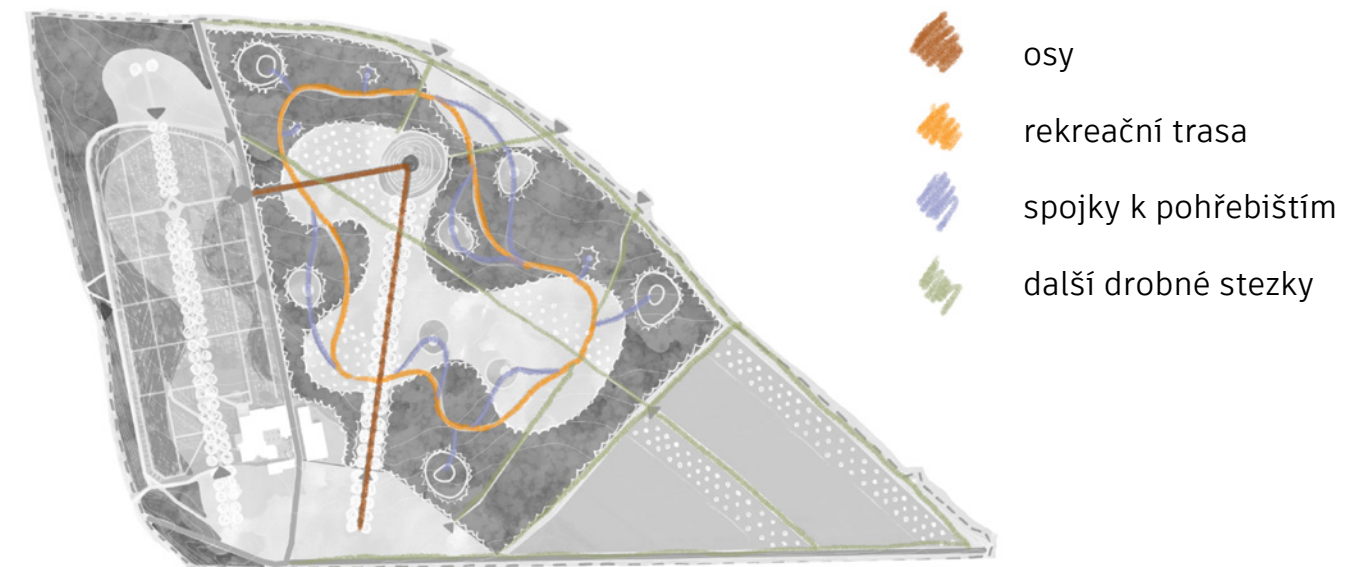
KONCEPT VEGETACE

→ organický les pohlcuje strohost staré struktury, na starém hřbitově je rovněž vymezena zóna výsadby, umístění sadů odkazuje na původní katastrální dělení

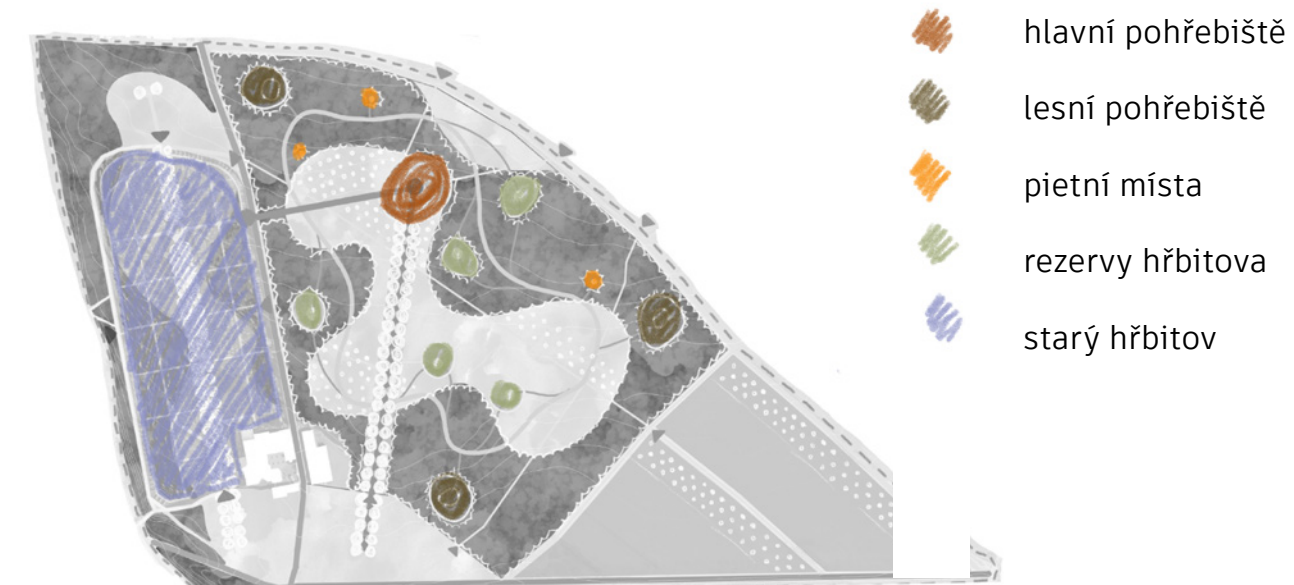
KONCEPT CESTNÍ SÍTĚ

→ dvě osy vedou od obřadního prostoru k novému vstupu a ke starému hřbitovu, rekreační trasa vede kolem všech pohřebišť, nenarušuje je však

KONCEPT POHŘEBIŠŤ

→ nová pohřebišť místa jsou rovnoměrně rozloženými samostatnými útvary v prostoru nového hřbitova

NAVRŽENÉ FUNKCE A PROSTORY

POHŘEBIŠTĚ A PIETNÍ MÍSTA

→ je navrženo několik druhů pohřebišť převážně přírodního charakteru, která jsou rovnoměrně rozmístěna v prostoru hřbitova a fungují jako samostatné celky obklopené vegetací či jsou jejich součástí

• hlavní obřadní místo

venkovní obřadní místo sloužící pro venkovní pohřební obřady, hlavní prostor nového hřbitova a největšího pohřebiště, které bude prvním otevřeným pohřebním prostorem

• kolumbární stěny

slouží k umístění urn a vzpomínkových předmětů, mají formu sochy v krajině nacházející se kolem hlavního obřadního místa

• lesní pohřebiště

slouží k pohřbům ke kořenům stromů, funguje jako samostatné pohřebiště

• pohřební louka

slouží k pohřbům vsypem, rozsypem a ekologickým pohřbům, je součástí hlavního pohřebiště a rezerv hřbitova

• pietní místo

slouží k uctění památky zemřelého, který se nenachází na tomto hřbitově

VEGETACE

→ obklopuje pohřebiště a pietní místa, utváří atmosféru a dělá ze hřbitova místo nejen pro lidi, ale i pro faunu a flóru

• les

obklopuje prostor hřbitova a vytváří pocit bezpečí a intimní atmosféru, organickými tvary rozbíjí strohost staré struktury

• sad

odkaz na zemědělský charakter krajiny, uspořádány do pásů podle linií původního katastrálního dělení pozemků

• louka

odkaz na zemědělský charakter krajiny, utváří vnitřní prostory nového hřbitova

• alej

označuje významné vstupní osy do staré části hřbitova i k novému pohřebišti

• dvojice stromů

označuje nově umístěný kříž jako významný prvek

REKREACE

→ hřbitov bude kromě pohřební funkce nabízet i prostory k rekreaci: ke sportu, procházkám i komunitním aktivitám, zajišťující zájem o využívání prostoru

• rezerva hřbitova

rezerva hřbitova bude do vzniku potřeby pro další pohřebiště sloužit jako veřejný prostor pro setkávání a aktivity nenarušující pietní charakter hřbitova – poté bude přeměněna na pohřebiště

• rekreační trasa

trasa, která spojuje všechna navržená pohřebiště, nezasahuje do nich však a nenarušuje jejich pietní charakter; určená pro sportovní aktivity – běh, jízdu na kole, procházky,...

• kavárna

součástí areálu zahradnictví, místo setkávání, rychlého občerstvení, s možností pronájmu v rámci pohřebního obřadu

• mobiliář

mobiliář pro odpočinek bude umístěn ve všech pohřebištích i podél hlavních cest a rekreační trasy

SLUŽBY

→ vedle prostoru hřbitova je umístěn areál zahradnictví s možností samosběru květin, který mimo samotné zahradnictví bude zajišťovat i provoz parkoviště a kavárny

• zahradnictví

služba jak pro pozůstalé, tak i běžnou spotřebu

• samosběr květin

možnost samosběru květin v rámci areálu zahradnictví, poskytuje větší vazbu pozůstalých na proces obřadu

• parkoviště

parkoviště pro účely návštěvy areálu zahradnictví a hřbitovů

NAVRŽENÉ TYPY POHŘEBIŠŤ A JEJICH MATERIÁLY

Navržené rozšíření hřbitova bude obsahovat primárně prostory pro moderní a přírodě blízké způsoby pohřbívání – vsypovou a rozsypovou loučku, ekologické pohřebiště, kolumbární stěny, lesní pohřebiště a v případě poptávky i klasické hroby.

Jako hlavní materiál pro prvky, označující hrobová místa a pohřebiště, bylo zvoleno sklo – pro svoji elegantnost, hravost, možnou jednoduchost i variace v barevnosti a v neposlední řadě pro svoji tradici v Česku.

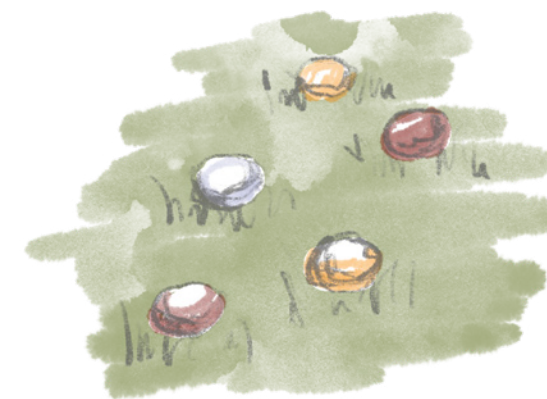
POHŘEBNÍ LOUKA

→ pohřebiště s charakterem louky, místa pohřbu budou označena skleněnými prvky specifickými pro daný typ pohřbu

• vsypová loučka

místo vsypu bude označeno skleněným „oblázkem“ vybrané barvy vloženým nad místo vsypu

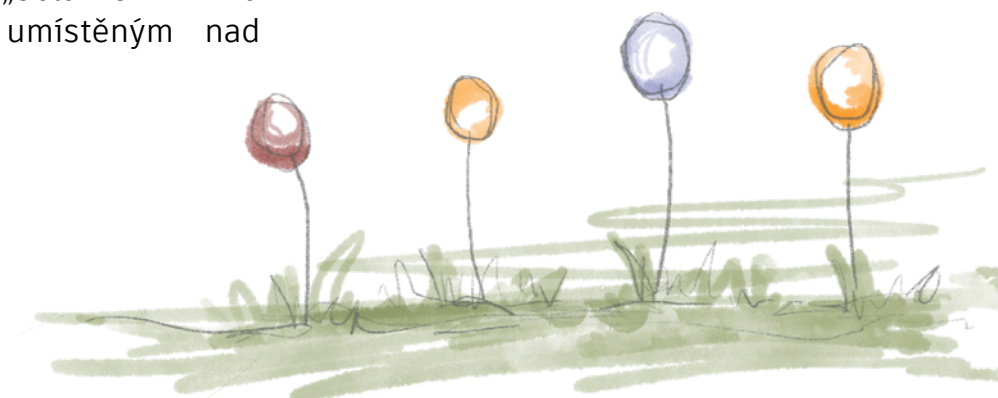
• rozsypová loučka

oblast rozsypu bude označena skleněným „oblázkem“ vybrané barvy vloženým do ohrady oblasti rozsypu

• ekologické pohřebiště

místa pohřbu budou označena skleněným „oblázkem“ na kovové tyči umístěným nad místo pohřbu

KOLUMBÁRNÍ STĚNY

→ pohřebiště s charakterem sochy v krajině, do níž se umisťují urny a památeční předměty, ale i společné květiny a svíčky

- **tvár a materiál stěn**

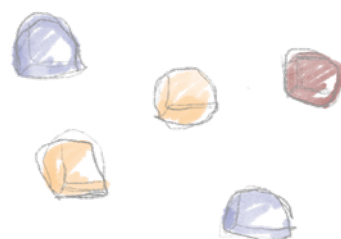
zdi z dusaného betonu budou různých výšek, zatočeny do nepravidelných oblouků a přerušované po rozdílných vzdálenostech – ve snaze o neformálnost a určitou měkkost zpracování

- **okénka pro urny**

otvory ve stěně anorganických tvarů (s rovným dnem) uzavíratelné skleněnými dvířky pro umístění urn a dalších upomínkových předmětů

- **společné prostory**

ve stěně bude pár okének, která budou otevřená pro umístění společných předmětů (svíček, květin – ve snaze o komunitní přístup k péči o hřbitovní prostory

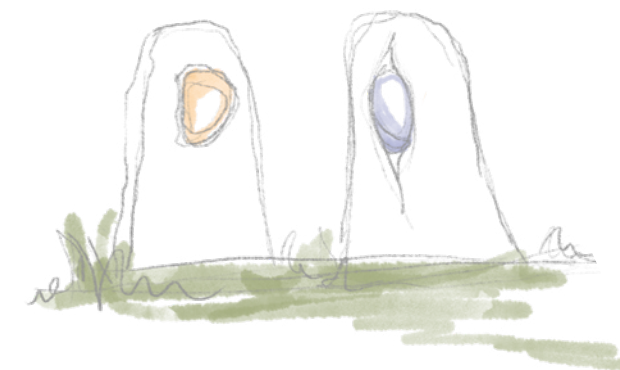

HROBY

→ tradiční pohřebiště, tělo se vkládá v dřevěné rakvi či v urně do uzavřeného prostoru pod zemí označeným náhrobkem

- **náhrobek**

vzhledově navržen tak, aby nenarušoval charakter ostatních pohřebních míst – opět zpracován s využitím skla

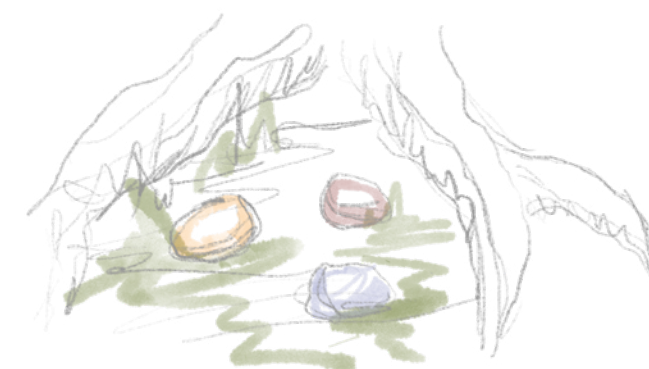

LESNÍ POHŘEBIŠTĚ

→ pohřebiště s lesním charakterem, kdy se popel sype ke kořenům specifického stromu

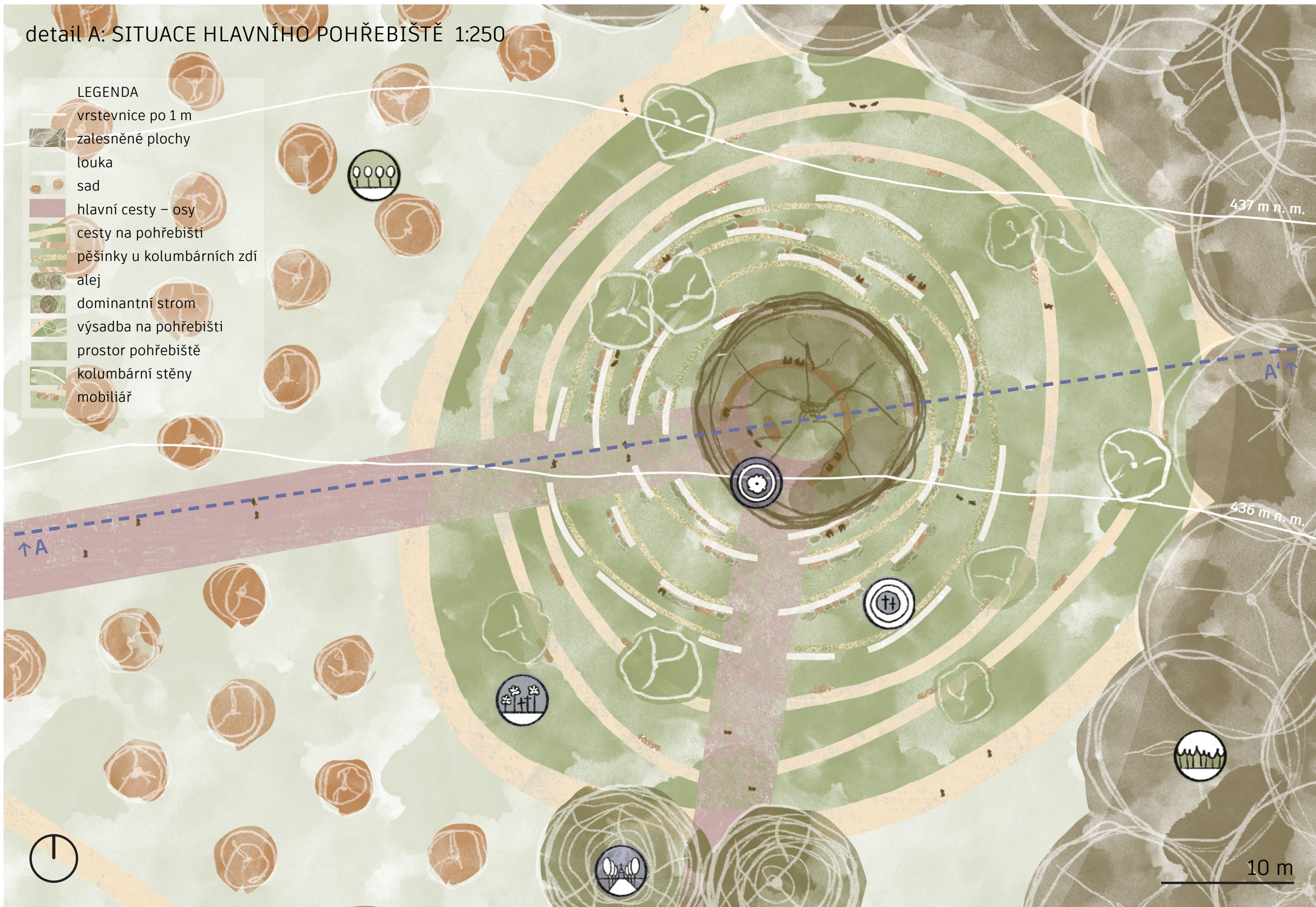
- **ke kořenům**

místo vsypu bude označeno skleněným „oblázkem“ vybrané barvy vloženým nad místo vsypu

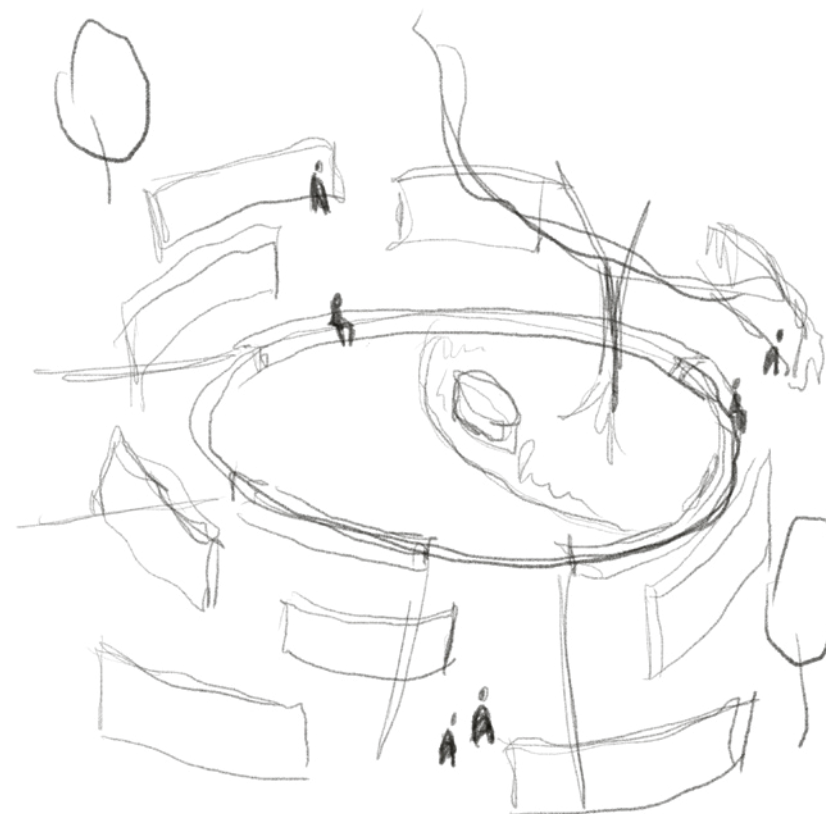
detail A: SITUACE HLAVNÍHO POHŘEBIŠTĚ 1:250

- LEGENDA
- vrstevnice po 1 m
 - zalesněné plochy
 - louka
 - sad
 - hlavní cesty – osy
 - cesty na pohřebišti
 - pěšinky u kolumbárních zdí
 - alej
 - dominantní strom
 - výsadba na pohřebišti
 - prostor pohřebišti
 - kolumbární stěny
 - mobiáľ

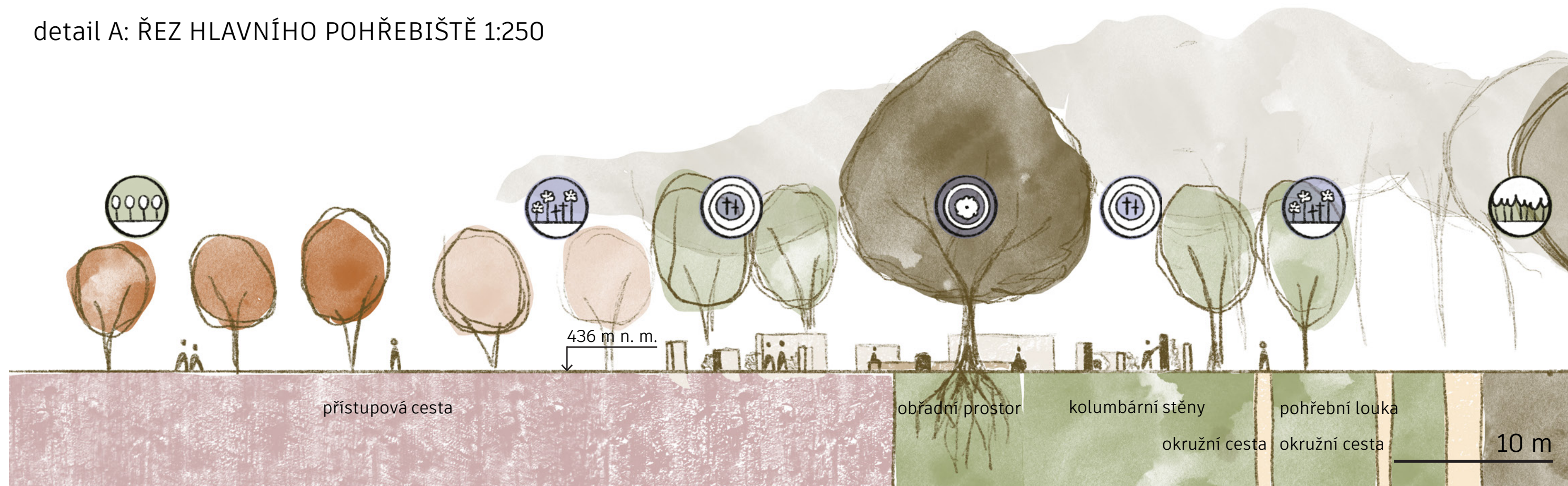

HLAVNÍ POHŘEBIŠTĚ

Hlavní pohřebiště bude prvním prostorem rozšíření Nového hřbitova otevřeným k pohřbívání. Nachází se zde hlavní obřadní prostor s posezením a vzrostlým dubem jako centrálním prvkem. Kolem hlavního obřadního prostoru se budou stáčet zdi kolumbárních stěn a v dalším pásu kolem nich pak pohřební louka pro vsypy, rozsypy a ekologické pohřby. Prostor bude přístupný po osách od těžiště staré části hřbitova a od hlavního vstupního prostoru lipovou alejí.

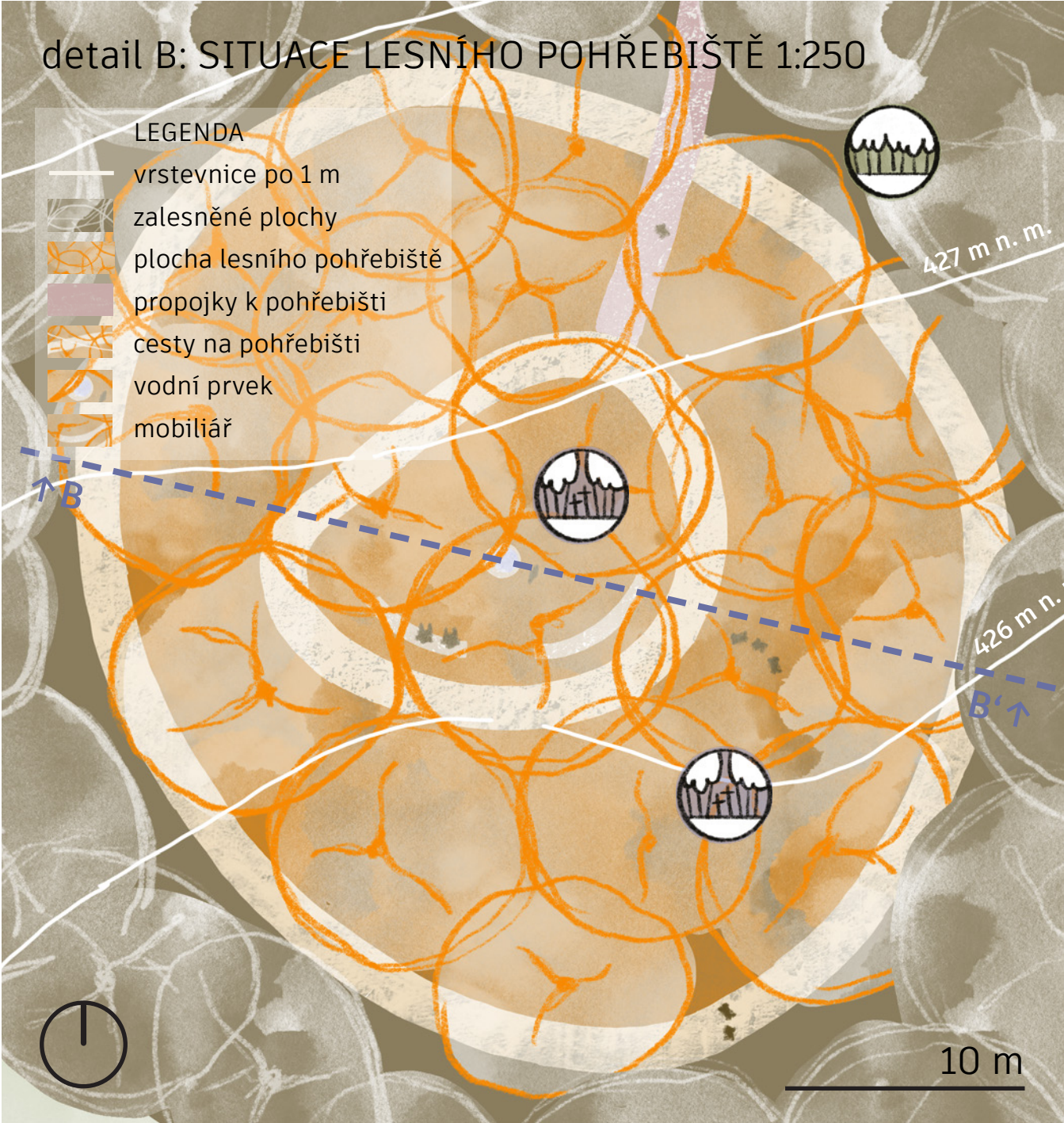
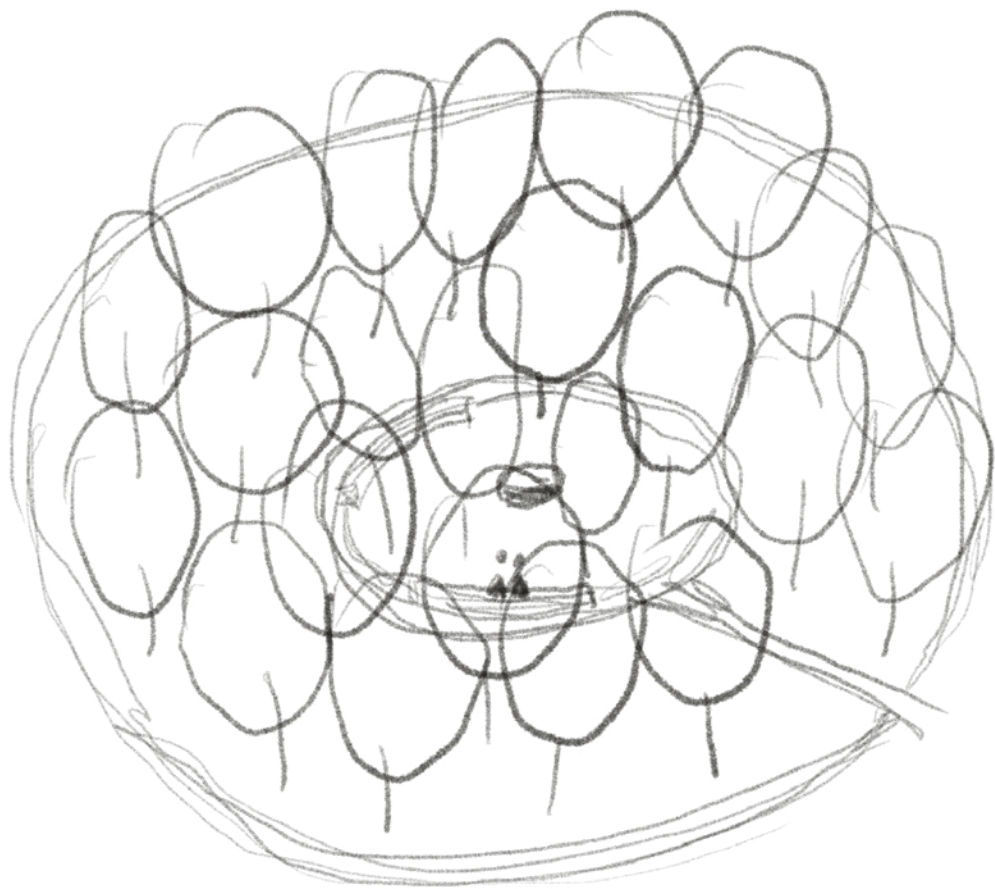

detail A: ŘEZ HLAVNÍHO POHŘEBIŠTĚ 1:250

LESNÍ POHŘEBIŠTĚ

Lesní pohřebiště je místem, kde se popel zemřelé osoby umísťuje ke kořenům vymezeného stromu. Prostor pohřebiště bude vymezen pouze okružní cestou, uprostřed prostoru bude obřadní místo s malou vodní nádrží. Navržena jsou tři lesní pohřebiště.

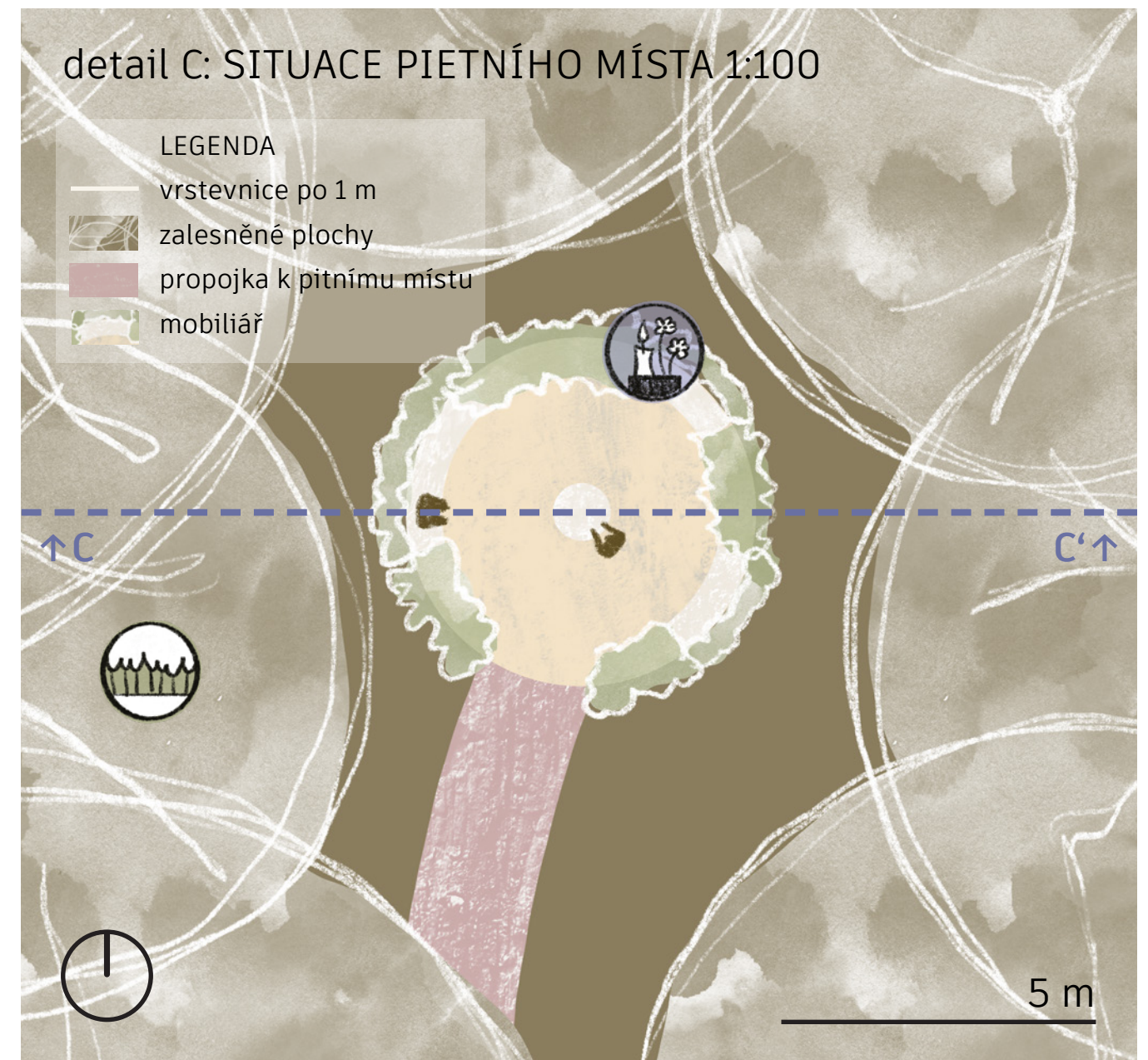
PIETNÍ MÍSTO

Pietní místa jsou nepohřebními, vzpomínkovými prostory s intimní atmosférou. Jsou určena pro uctění vzpomínky na blízké osoby, jejichž hrob nemůžeme navštívit – ať už proto, že nejsou pohřbeni, či protože se hrob nachází na jiném, nám vzdáleném či neznámém místě.

Navržena jsou tři pietní místa:

- pietní místo pro nenarozené děti,
- pietní místo pro osoby zemřelé sebevraždou,
- pietní místo pro osoby, jejichž hrob se nachází na vzdáleném místě.

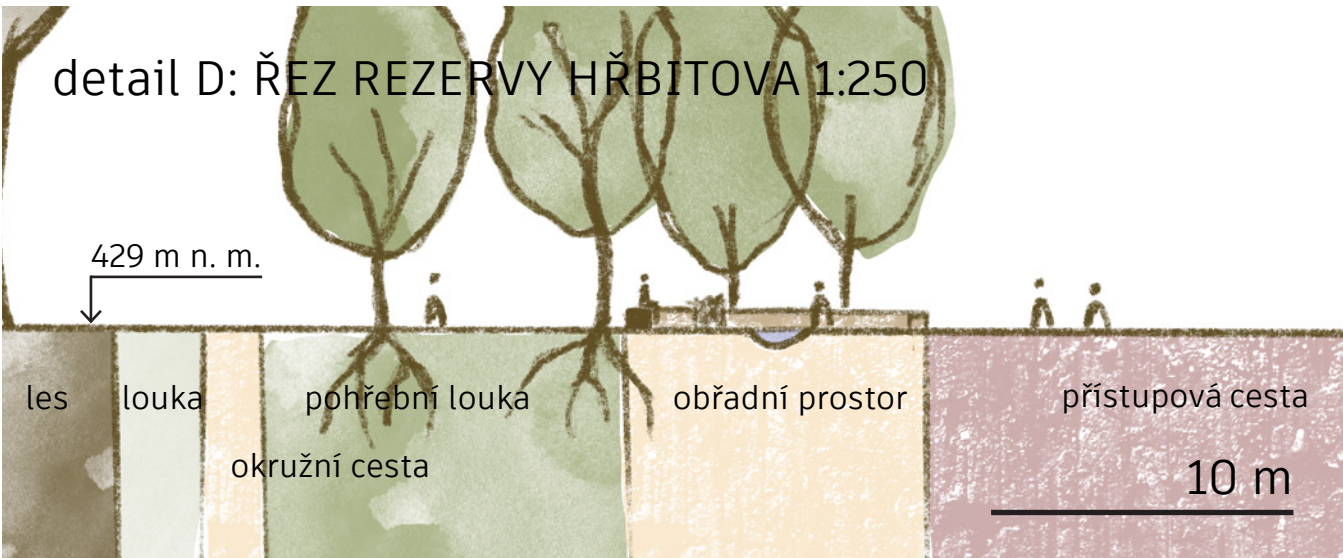
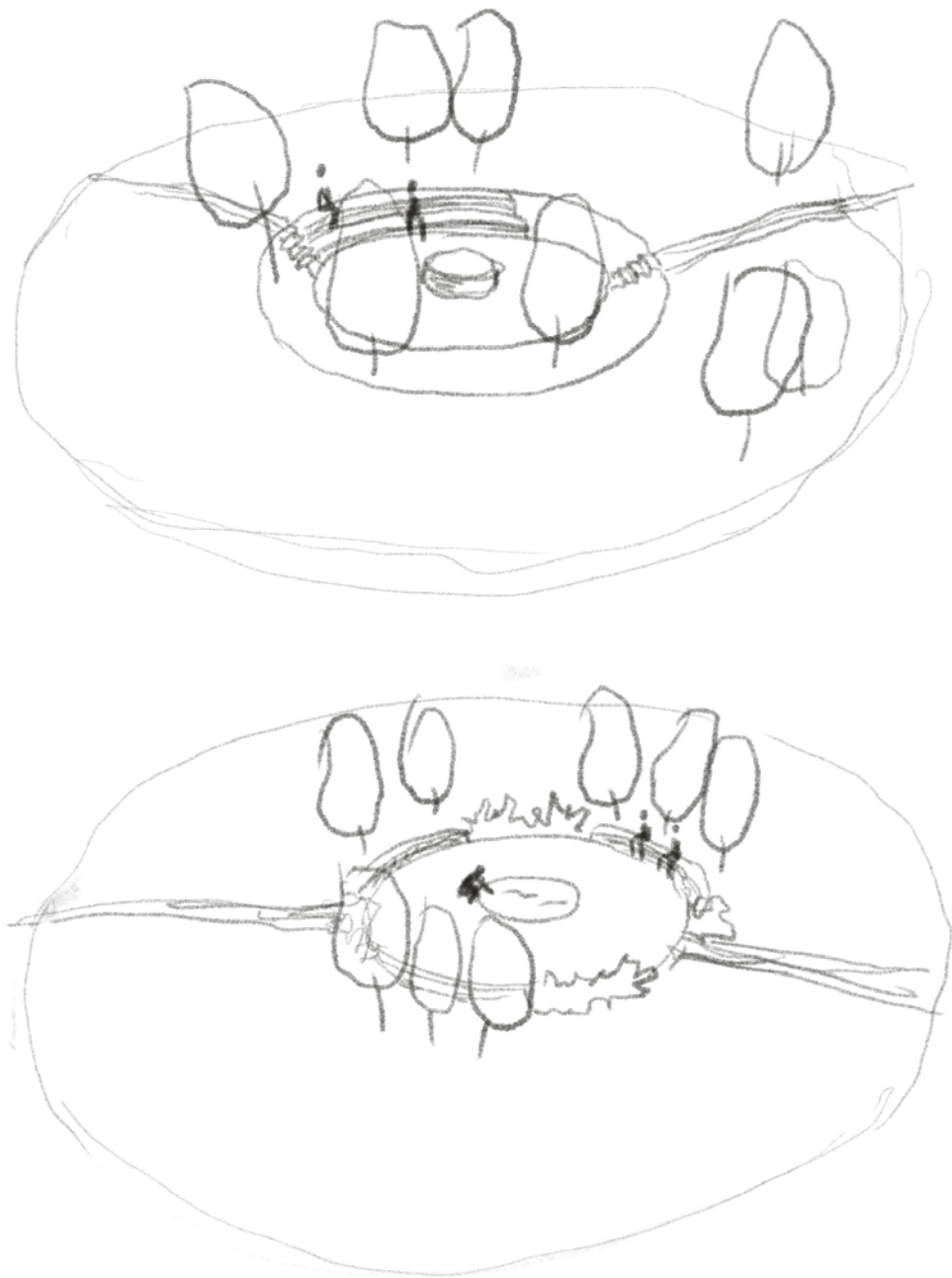
Uprostřed pietního místa se bude nacházet památník pro umístění svíček, květin či drobných upomínkových předmětů, mobiliář bude umístěn do kruhu kolem něj.

REZERVA HŘBITOVA

Rezerva hřbitova je prostor, který bude sloužit k pohřbívání do budoucna – dokud však potřeba nenastane, bude využíván jako pobytový a rekreační prostor.

V centru rezervy se nachází malé obřadní místo, s vodním prvkem či památníkem a mobiliářem okolo něj. Kolem obřadního místa bude pás pohřební louky, která se do doby využití po pohřební účely může užívat pro rekreační aktivity klidného charakteru (pikniky, posezení v trávě). Pohřební louka v tomto případě vybavena dočasným mobiliářem.

Závěrem

ZÁVĚR

Díky této práci jsem měla možnost nahlédnout hlouběji do oblasti pohřební architektury, o které jsme se toho na fakultě v porovnání s ostatními prostory příliš mnoho nedozvěděli, a zjistit, že – jako u každého krajinářského projektu – jde v první řadě ne o návrh konkrétního prostoru, ale o jeho začlenění do kontextu města, a až poté má smysl zabývat se detaily. Výsledkem jsou tedy spíše obecné principy propojení hřbitovů s okolní krajinou a místní identitou než pevně stanovený návrh. I přesto by snad mohla sloužit jako inspirace k možným změnám.

Práce má k dokonalosti opravdu daleko, pokud bylo ale jejím účelem, abych se něčemu přiučila, svůj cíl splnila.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Tillu Rehwaldtovu a Kláře Concepcion za odborné vedení práce a cenné rady a podněty během zpracování této práce i celého studia. Děkuji dalším odborníkům z praxe za poskytnutí rad na téma hřbitovů a pohřebnictví v Česku, které mi do této doby bylo záhadou.

Na závěr děkuji rodině i přátelům za morální podporu, pevné nervy i přínosné laické názory na krajinářské otázky, bez nichž by zpracování této práce zajisté bylo o dost těžší.

ZDROJE

[1] Městské hřbitovy Tábor. Online. Hřbitovy Tábor. 2025, 2025. Dostupné z: <https://www.hrbitovytabor.cz/mestske-hrbitovy-tabor/>. [cit. 2025-05-25].

[2] Sobotníci. Online. Husitské muzeum v Táboře. Dostupné z: <https://www.husitskemuzeum.cz/category/sobotnici/>. [cit. 2025-05-25].

*informace o specifikách pohřebního průmyslu, požadavcích na vybavení hřbitovů a průběhu pohřebního obřadu, kremace atd. byly čerpány především z přednášek a rozhovorů na dané téma na festivalu (P)o životě pořádaném v Liberci ve dnech 4.–5. dubna 2025

ZDROJE MAPOVÝCH PODKLADŮ

[3] Swzpln. Online. 1:10000. [cit. 2025-05-25].

[4] Katastrální mapa. Online. -. 2025. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(u2ujscblz0tmoitwgshpk2kl\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&side=katastr_map&text=mapa.katastralni_uvod&head_tab=sekce-02-gp&menu=211](https://geoportal.cuzk.cz/(S(u2ujscblz0tmoitwgshpk2kl))/Default.aspx?mode=TextMeta&side=katastr_map&text=mapa.katastralni_uvod&head_tab=sekce-02-gp&menu=211). [cit. 2025-05-25].

[5] ZABAGED® - Výškopis - DMR 5G. Digitální model reliéfu České republiky 5. generace v S-JTSK, Bpv. Online. -. Geoportál ČÚZK, 2025. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(u2ujscblz0tmoitwgshpk2kl\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&side=katastr_map&text=mapa.katastralni_uvod&head_tab=sekce-02-gp&menu=211](https://geoportal.cuzk.cz/(S(u2ujscblz0tmoitwgshpk2kl))/Default.aspx?mode=TextMeta&side=katastr_map&text=mapa.katastralni_uvod&head_tab=sekce-02-gp&menu=211). [cit. 2025-05-25].

[6] Ortofoto České republiky. Online. -. Geoportál ČÚZK, 2025. Dostupné z: [https://geoportal.cuzk.cz/\(S\(u2ujscblz0tmoitwgshpk2kl\)\)/Default.aspx?mode=TextMeta&side=vyskopis&metadataID=CZ-CUZZK-DMR5G-V&head_tab=sekce-02-gp&menu=302](https://geoportal.cuzk.cz/(S(u2ujscblz0tmoitwgshpk2kl))/Default.aspx?mode=TextMeta&side=vyskopis&metadataID=CZ-CUZZK-DMR5G-V&head_tab=sekce-02-gp&menu=302). [cit. 2025-05-25].

